

**Bakıda namus
üstə törədilən
qətlin
sensasion
detalları**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 10 oktyabr 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 207 (6821) Qiyməti 60

Gündəm

**“Onlar məcbur qalıb bu siyasətdən
əl çəkməli olacaqlar”**

**Prezident İlham
Əliyev:** “Ermenistan
danışqları pozmağa
çalışsa da, buna nail
ola bilmədi”

yazısı səh.3-də

**Milli Şuranın mitinqində İŞİD-ə
qoşulan şəxsə də azadlıq tələb edilib**

yazısı səh.4-də

**Qarabağ üçün Avrasiya İttifaqına
üzv olmaq şərti?!**

yazısı səh.6-də

**Qərblə münasibətlər - mediada
yazıldığı kimidir, yoxsa?..**

yazısı səh.7-də

**GUAM yenidən aktivləşir:
perspektivdə nələr var?**

yazısı səh.8-də

**Azərbaycanda transmilli
telekanal açıla bilər - “Əl Cəzirə”
və “Russia Today” nümunəsi**

yazısı səh.10-də

**AŞPA-da yeni prezident seçkisi baş
tutmadı, üçüncü tur elan edildi**

yazısı səh.2-də

**ABŞ-İran münasibətlərində
kritik həftə**

yazısı səh.12-də

“Üzən Binəqədi”yə çarə axtarılır

yazısı səh.13-də

**Payızdakı dəyişkən
havanın səhhətə təsiri -
necə qorunmalı?**

yazısı səh.15-də

**Xalq sairinin oğlunu öldürənlər
məhkəmə qarşısına çıxarıldı**

yazısı səh.14-də

Avropa və ABŞ-ın ölkəmizə güclənən diqqətində ilginç gəlişmə

BAKIYA QƏRBDƏN DƏSTƏK KİMİ

MESAJLAR - AZƏRBAYCANIN ÖNƏMİ ARTIR

Avropa Birliyindən, ABŞ-ın Rusiyadakı yeni səfirindən, nüfuzlu “Bloomberg” nəşri və amerikalı politoloqdan ölkəmizlə bağlı mühüm mövqe və gedişlər; “Dağlıq Qarabağ işğal edilib”; “Sərhədləri dəyişmədən də müqəddəratı təyin etmək olar...”

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.9-də

Bazarda ucuz və sağlamlığa təhlükəli kərə yağları satılır - rəsmi xəbərdarlıq

**Ölkədə ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarəti
kim və necə həyata keçirir?**

yazısı səh.10-də

Elçin Mirzəbəyli:
“Rəngli
inqilablar”ı
birdəfəlik unutmaq
lazımdır”

yazısı səh.4-də

Eldar Namazov:
“Qarabağ
probleminin həllində
bir irəliləyiş olsa, bu,
Moskva-İrəvan-Bakı
üçbucağının içində
olacaq”

yazısı səh.5-də

Rəşad Həsənov:
“Neft vəsaitləri
əsasən
infrastruktur
layihələrinə
xərcləndi”

yazısı səh.13-də

“Qeyri-rəsmi məşğulluğun qarşısının alınmasına dair tədbirlər Planı” təsdiq edildi

Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasında qeyri-rəsmi məşğulluğun qarşısının alınmasına dair Tədbirlər Planı”nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir:

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, ölkədə işəgötürən-işçi münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi, əməyin ödənişinin təşkili-nə nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və bu sahədə dövlət orqanları arasında daha səmərəli koordinasiya olunmuş siyasətin həyata keçirilməsi məqsədilə, “Azərbaycan Respublikasında əmək münasibətlərinin tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 17 mart tarixli 2760 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq qərara alıram:

1. “Azərbaycan Respublikasında qeyri-rəsmi məşğulluğun qarşısının alınmasına dair Tədbirlər Planı” təsdiq edilsin.
2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 17 mart tarixli 2760 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış Əmək Münasibətlərinin Tənzimlənməsi və Koordinasiyası Komissiyası:
 - 2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş Tədbirlər Planının icrasını əlaqələndirsin və icranın gedişi barədə hər yarımildə bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;
 - 2.2. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

AŞPA-nın yeni prezidentini seçmək mümkün olmadı, üçüncü tur elan edildi

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) yeni prezidentini ilk turda seçmək mümkün olmayıb. APA-nın Avropa müxbiri xəbər verir ki, AŞPA-nın oktyabrın 9-da başlayan payız sessiyasında oktyabrın 6-da qurumun prezidenti vəzifəsindən istefa vermiş Pedro Aqramuntun yerinə yeni prezident seçilməli idi.

Lakin səsvermə nəticəsində prezidentliyə namizədlər - Avropa Xalq Partiyası qrupundan (EPP) xanım Stella Kyriakides (Kipr - 126 səs) və Emanuelis Zingeris (Litva - 84 səs) lazım olan qədər səs toplaya bilməyib.

Səsvermədə iştirak edən deputatların sayı az olduğundan ikinci tur elan edilib. İkinci tur da oktyabrın 9-da axşam saatlarında keçiriləcək. Lakin Avropa Şurası ttp://apa.az/tag/Avropa-%C5%9Euras%C4%B1 Parlament Assambleyasının (AŞPA) yeni prezidentini ikinci turda da seçmək mümkün olmayıb.

APA-nın Avropa müxbiri xəbər verir ki, kipri Stella Kyriakides 121 səs, litvalı Emanuelis Zingeris isə 69 səs alıb.

Namizədlərdən birinin qalib gəlməsi üçün minimum 152 səs yığması tələb olunur.

Oktyabrın 10-da səhər saatlarında seçkilərin sonuncu - üçüncü turu keçiriləcək. Üçüncü turda daha çox səs yığacaq namizəd qurumun prezidenti elan ediləcək.

Qeyd edək ki, yeni prezident 2018-ci ilin yanvar ayına qədər bu vəzifəni icra edəcək. AŞPA-nın yanvarda keçiriləcək qış sessiyasında quruma yeni prezident seçiləcək.

Pedro Aqramuntun AŞPA prezidenti postunda səlahiyyət müddəti 2018-ci ilin yanvarında başa çatırdı.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Azay Quliyev AŞPA, ATƏT PA, AP və DTİHB-nun seçkilər üzrə xüsusi əlaqələndiricisi təyin olundu

Milli Məclisin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev Qırğızistan Respublikasında keçiriləcək prezident seçkilərini ATƏT-in seçki missiyasının xüsusi koordinatoru qismində müşahidə etmək üçün oktyabrın 10-da bu ölkəyə səfər edəcək.

Azay Quliyev bu ilin avqustun 9-da ATƏT-in sədri və Avstriya Respublikasının xarici işlər naziri Sebastian Kurz tərəfindən 15 oktyabrda Qırğızistanda keçiriləcək prezident seçkilərində beynəlxalq müşahidə missiyasına rəhbərlik etmək üçün ATƏT-in seçki missiyasının xüsusi koordinatoru vəzifəsinə təyin edilib. O, xüsusi koordinator kimi Avropa Şurasının Parlament Assambleyasını, ATƏT-in Parlament Assambleyasını, Avropa Parlamentini və ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunu təmsil edən 400-dən artıq beynəlxalq müşahidəçinin fəaliyyətini əlaqələndirəcək. (meclis.gov.az)

ATƏT-in seçki missiyasının xüsusi koordinatoru Azay Quliyev səsvermə gününə kimi Qırğızistanın dövlət və hökumət rəsmiləri, parlament üzvləri, seçkilərdə iştirak edən namizədlər və siyasi partiyaların rəhbərləri, o cümlədən QHT və KİV təmsilçiləri ilə görüşlər keçirəcək, seçkiqabağı vəziyyətlə ətraflı tanış olacaq.

Oktyabrın 15-də isə deputatımız seçki məntəqələrində səsvermənin gedişini və səslerin hesablanması prosesini müşahidə edəcək.

Oktyabrın 16-da ATƏT-in seçki missiyasının xüsusi koordinatoru Azay Quliyev prezident seçkilərinin yekununa dair digər beynəlxalq təşkilatların iştirakı ilə mətbuat konfransı keçirəcək, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, ATƏT-in Parlament Assambleyası, Avropa Parlamenti və ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun birgə ilkin rəyini açıqlayacaq və jurnalistlərin suallarını cavablandıracaq.

Səfər oktyabrın 17-də yekunlaşacaq.

☐ musavat.com

Oktyabrın 15-də isə deputatımız seçki məntəqələrində səsvermənin gedişini və səslerin hesablanması prosesini müşahidə edəcək.

Oktyabrın 16-da ATƏT-in seçki missiyasının xüsusi koordinatoru Azay Quliyev prezident seçkilərinin yekununa dair digər beynəlxalq təşkilatların iştirakı ilə mətbuat konfransı keçirəcək, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, ATƏT-in Parlament Assambleyası, Avropa Parlamenti və ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun birgə ilkin rəyini açıqlayacaq və jurnalistlərin suallarını cavablandıracaq.

Səfər oktyabrın 17-də yekunlaşacaq.

☐ musavat.com

4 ton narkotiklə Atlantik okeanında tutulan azərbaycanlı kimdir - rəsmi açıqlama

İspaniya polisi 4 tona yaxın Kolumbiya kokaini aparan “Thoran” adlı gəmini saxlayıb. İspaniya Gömrüyü, Dövlət Polisi və İspaniya Mülki Qvardiyası tərəfindən Atlantik okeanında birgə həyata keçirilən əməliyyat nəticəsində Komor adaları bayrağı altında üzən gəminin mətbəxinin altında 165 bağlama kokain aşkarlandı.

Maraqlıdır ki, 7 nəfərlik gəmi heyətinin 6 üzvü Türkiyə, 1 üzvü isə Azərbaycan vətəndaşıdır və onların hamısı həbs olunub.

Bazar dəyəri 250 milyon funt-sterlinq təşkil edən narkotiklə tutulan Azərbaycanlı kimdir?

Azərbaycanın müvafiq strukturları tərəfindən onun şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi üçün hər hansı addım atılırmı?

Dövlət Dəniz Administrasiyasının mətbuat xidmətindən “Yeni Müsavat”a bildirildiyinə görə, Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasını bitirən dənizçilərə gəmi heyət üzvü qismində işləməsi üçün sertifikat verilir və onlar bu sertifikatla dünyanın hər yerində işləmə hüququ qazanırlar. Bu sertifikatı alan şəxslərin ölkədən kənar başqa ölkələrin bayrağı altında üzən gəmilərdə fəaliyyətinin isə Administrasiyaya aidiyyəti yoxdur.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən vətəndaşımızla bağlı hər hansı araşdırmanın aparılıb- aparılmadığını öyrənmək mümkün olmadı.

Qeyd edək ki, İspaniya polisi avqust ayında 18 ton Kolumbiyaya narkotiki daşıyan və Komor adaları bayrağı altında üzən daha bir gəmini saxlamışdı. Gəminin 13 heyət üzvündən 11 nəfəri Ukrayna vətəndaşı idi.

☐ DÜNYA

Oktyabrın 11-də Soçidə MDB dövlət başçılarının sammiti keçiriləcək

Rusiya prezidenti Vladimir Putin MDB ölkələrinin rəhbərləri ilə ikitərəfli görüşlər keçirəcək. APA-nın “RIA Novosti”yə istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov deyib.

O bildirib ki, görüşlər oktyabrın 11-də Soçidə MDB ölkələrinin rəhbərlərinin Şurası və Avrasiya İqtisadi Ali Şurası çərçivəsində baş tutacaq. Uşakovun sözlərinə görə, Azərbaycan, Ermənistan, Belarus, Qazaxıstan, Moldova, Tacikistan, Türkmənistan və Özbəkistan prezidentləri MDB ölkələrinin rəhbərlərinin Şurasında iştirak edəcəyini təsdiqləyiblər.

Qırğızistana gəldikdə isə bu ölkə toplantıda baş nazir səviyyəsində təmsil olunacaq. Çünki ölkə prezidenti Almazbek Atambayev prezident seçkilərinə hazırlıqla məşğuldur.

İraq hökuməti kürd muxtariyyəti ilə konfederasiya yarada bilər

●raq Kürdüstanının lideri Məsud Bərzani federal hökumətin bu region üçün tətbiq etdiyi sanksiyaları ləğv edəcəyi təqdirdə, müstəqilliklə bağlı referendumun nəticələrini dondurmağa hazırdır.

APA-nın məlumatına görə, bu barədə İraqın vitse-prezidenti Usama ən-Nuceyfi “Al Arabiya” kanalına açıqlamasında deyib.

Oktyabrın 8-də İraq Kürdüstanı lideri ilə İraqın vitse-prezidentləri Usama ən-Nuceyfi və Ayyad Alavi arasında danışıqlar aparılıb. Görüşdə Ərbil və Bağdad arasında narazılığın həlli üzrə pilləli plan təklif olunub və mövcud böhrandan çıxış yolları müzakirə edilib.

“Asharq Al-Awsat” qəzetinin yazdığına görə, İraq hökuməti İraq Kürdüstanı ilə konfederasiyanın qurulmasını istisna etmir. İraq Kürdüstanının siyasi rəhbərliyinin nümayəndəsi Abdulla Varati bildirib ki, konfederasiyanın yaradılmasını qonşu dövlət olan 3-cü tərəf təklif edib və təşəbbüs İraq parlamenti və hökumətindəki bir sıra siyasi fraksiyalar tərəfindən dəstəklənib.

Xatırladaq ki, sentyabrın 25-də İraq Kürdüstanı ərazisində müstəqilliyə dair “referendum” keçirilib.

“Türkiyə Krımın Rusiyaya birləşdirilməsini tanımır” - Erdoğan

Türkiyə Krımın Rusiyaya birləşdirilməsini tanımayıb və bundan sonra da tanımayacaq.

APA-nın “İnterfaks” agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ankarada, Ukraynalı həmkarı Petro Poroşenko ilə Kiyevdə keçirdiyi birgə mətbuat konfransında bəyan edib.

“Türkiyə Ukraynanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəkləməkdə davam edir və Krımın Rusiyaya birləşdirilməsini tanımır”, deyərək Ərdoğan qeyd edib.

Türkiyədə terrorçu özünü partlatdı

Türkiyədə terrorçu özünü partlatdı. Trend-in məlumatına görə, Muğla vilayətində ötən həftə təhlükəsizlik qüvvələrinin əməkdaşlarına atəş açmış 7 terrorçudan 5-i zərərçikdirilsə də, ikisi ərazidən qaça bilmişdi. Axtarış zamanı həmin terrorçulardan biri ölə keçdiyini görünəcə gizləndiyi evdə özünü partlatdı.

Digər terrorçunun axtarışı davam etdirilir.

Bakıda 24 yaşlı qız itkin düşüb

Bakıda gənc qız itkin düşüb. Bu barədə BAKU.WS-ə itkin düşən qızın yaxınları məlumat verib.

Bildirilir ki, 22 yaşlı Olesya Yaqubova ötən gün evdən çıxıb və geri qayıtmayıb.

O.Yaqubovanın sonuncu dəfə “28 May” metrostansiyası yaxınlığında görübülər.

Onun əynində sarı gödəkə, cins şalvar olub.

Şəmkirdə ata qızını baltaladı

Şəmkirdə ata qızına balta ilə ağır xəsarət yetirib. APA-nın Qərb bürosunun məlumatına görə, hadisə rayonun Çaparlı kəndində qeydə alınıb.

1994-cü il təvəllüdü Əhmədova Nuran İsmayıl qızı ağır bədən xəsarətləri ilə xəstəxanaya yerləşdirilib. Ona tibbi yardım göstərilib, vəziyyətinin orta-ağır olduğu bildirilir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Oktabrın 9-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilib.

İclasda geniş nitq söyləyən prezident İlham Əliyev deyib ki, ilin sonunadək dövlət investisiya proqramında nəzərdə tutulmuş məsələlər həllini tapacaq: "Gələn il dövlət investisiya proqramı ilə bağlı təkliflər gəlib, ilin sonunadək gələn il üçün dövlət investisiya proqramı qəbul edilə bilər".

APA-nın məlumatına görə, ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı görülən işlər, iş adamlarına verilən güzəştli kreditlərə toxunan dövlət başçısı bildirib ki, İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ilin sonunadək kreditləşməni təmin etməlidir. Bu ilin doqquz ayında ölkədə yol infrastrukturunu inkişaf etdirməyə yönələn işlərə, bu il 150 min hektar torpağa suyun verilməsi nəzərdə tutulub. Gələn il 100 min hektara su verilməlidir ki, bu da kənd təsərrüfatının inkişafını təmin edəcək".

Prezident İlham Əliyev fermerlərin kənd təsərrüfatı texnikaları ilə təmin edilməsi istiqamətində də mühüm addımların atıldığını, bölgələrdə logistik mərkəzlərin tikildiyini, hazırda 400 hektardan çox sahədə yeni müasir istixana komplekslərinin salındığını bildirib.

Bölgələrdə müasir sənaye zonalarının yaradıldığını da deyən dövlət başçısı ölkəmizin ixrac potensialını təbliğ etmək üçün sərgilərdə, beynəlxalq tədbirlərdə fəal iştirak etməyin əhəmiyyətinə toxunub.

"ASAN xidmət" mərkəzlərinin yaradılması ilə bağlı işlərin uğurla getdiyini deyən prezident İlham Əliyev "ABAD mərkəzlərinin yaradılmasının əhəmiyyətinə də toxunaraq, turizm sahəsində sürətli inkişafın olduğunu bildirib.

Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyətin və iqtisadi inkişafın bir çox ölkələr üçün nümunə olduğunu deyən dövlət başçısı bu ilin sonunadək və gələcək illərdə də ölkəmizin uğurla inkişaf edəcəyinə əminliyini ifadə edib.

"Bu il Azərbaycan tarixində ciddi iqtisadi islahatlar ili kimi qalacaq" deyən prezident qeyd edib. O bildirib ki, 140 ölkə arasında rəqəbətliyi əks etdirən Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesabatına görə, ölkəmiz 37-ci pillədən 35-ə qalxıb və MDB məkanında liderliyini qoruyur.

Dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, bu ilin doqquz ayında da ölkədə iqtisadi islahatlarla bağlı ciddi addımlar atılıb, sahibkarlara hərtərəfli şərait yaradılıb, Strateji Yol xəritələrinin inkişafı təmin edilib, investisiya təşviqi mexanizmi işə düşüb. İndiyədək 200-dən artıq inves-

tiya təşviqi sənədi verilib ki, bunun da nəticəsində Azərbaycana özəl sektor tərəfindən 1,7 milyard manat sərmayə cəlb edilib. Bununla yanaşı, ölkədə ixracın təşviqi mexanizmi işə düşüb.

Bu ilin doqquz ayında ölkəmizin uğurla və hərtərəfli inkişaf etdiyini, bütün sahələrdə dinamik inkişafın təmin edildiyini deyən prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, doqquz ayda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 42 milyard dollar səviyyəsində olub. "Biz uzunmüddətli dayanıqlı inkişaf barədə düşünürük" deyən dövlət başçısı iqtisadi imkanlarımızın müstəqilliyimizin əsas şərtlərindən biri olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, 4,5 milyard dollar həcmində artan valyuta ehtiyatlarımız doqquz ayın ən uğurlu məsələlərindən biridir.

Prezident İlham Əliyev bu dövrdə yeni iş yerlərinin yaradılması prosesinin uğurla getdiyini, doqquz ayda 226 min yeni iş yerinin yaradıldığını bildirib. Ötən dövrdə ölkədə əsas infrastruktur, o cümlədən yeni yolların çəkilişi, içməli su, qazlaşdırma, elektrik enerjisi ilə təminat, meliorasiya ilə bağlı layihələrin uğurla icra olunduğunu deyən dövlət başçısı vurğulayıb ki, bu cür tədbirlərin həyata keçirilməsi regionların uğurlu inkişafına və ölkəmizin ümumi iqtisadi tərəqqisinə təkan verir: Bu ilin ötən dövründə yeni məktəblər, tibb ocaqları ti-

gini vurğulayıb, bu dövrdə 14 dəfə xarici ölkələrə səfər etdiyini, 10-dan çox dövlət və hökumət başçısının isə ölkəmizə gəldiyini dedi və hər bir səfərin ölkəmiz üçün faydalı olduğunu vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev çıxışında "Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində Azərbaycanın mövqeyi dəyişməz olaraq qalır. Ərazi bütövlüyümüzün danışıqlar predmeti ola bilməz" - deyərək bildirdi.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan öz torpaqlarında ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək.

minnət deyil. Onların istərik bəyanatları, başqa ölkələrə qorxu ilə dolu müraciətləri əslində açıq etirafdır ki, döyüşdə onların bizim qarşımızda duruş gətirməsi qeyri-mümkündür. Aprel hadisələri bunu göstərdi. Təmas xəttindəki vəziyyət onu göstərir ki, bu gün biz təmas xəttində hakim mövqelərə tam sahibik. Əlbəttə, Ermənistan daha çox maraqlı olmalıdır ki, danışıqlar bərpa edilsin. Çünki əks təqdirdə onları çox acı nəticələr gözləyir. Məsələ ilə məşğul olan vasitəçilər çalışsın ki, danışıqlar prosesi bərpa edilsin. Biz də əlbəttə ki, bunu dəstəkləyirik. Ona görə bir daha

fərlərdə və beynəlxalq tədbirlərdə etdiyim çıxışlar Azərbaycanın siyasətini əks etdirir, əldə etdiyimiz uğurları, eyni zamanda, Dağlıq Qarabağ problemini də bir daha dünya ictimaiyyətinə çatdırır. Ölkəmizə isə bu il ondan çox dövlət və hökumət başçısı gəlib. İlin sonuna qədər yenə də səfərlər gözlənilir. Yəni, bizim beynəlxalq əlaqələrimiz çoxşaxəlidir. Xarici siyasətimiz milli maraqlarımızı təmin edir və beynəlxalq arenada Azərbaycan, bir daha demək istəyirəm ki, böyük hörmətə və çox müsbət reputasiyaya malik olan bir ölkədir".

Ölkə başçısı bildirib ki, bu ilin doqquz ayında ölkəmizin neft-qaz sektorunda əlamətdar hadisələr baş verib: "Ötən ay "Azəri", "Çıraq" və "Günəşli" yataqları üzrə yeni Saziş imzalanıb, "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi ilə bağlı işlər də uğurla gedir".

Dövlət başçısı bildirib ki, əsas məqsəd qeyri-neft sektorunun inkişafıdır, neftdən gələn gəlirlər insan kapitalının inkişafına yönəlib.

Yaxın vaxtlarda Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun rəsmi açılışının olacağını deyən prezident İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycanın iştirak etdiyi və bir çox halda təşəbbüskarı olduğu layihələr global karakter daşıyır, dünyada ölkəmizin mövqeyinin daha da güclənməsinə töhfə verir: "Azərbaycanın iştirak etdiyi və bir çox hallarda təşəbbüskarı olduğu layihələr global karakter daşıyır. Onların əsas məqsədi və mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bu layihələr, bu kontraktlar ölkəmizi gücləndirir. Azərbaycanın qüdrəti, iqtisadi potensialı, siyasi çəkisi, regional müstəvidə rolu artır və bu kontraktlar bizə böyük iqtisadi mənfəət, səmərə verir. Təsəvvür etmək mümkün deyil ki, əgər "Əsrin kontraktı" imzalanmasa idi, biz indi hansı vəsaitlə bütün bu abadlıq-quruculuq işlərini görə bilərdik. Düzdür, bu gün əsas məqsədimiz qeyri-neft sektorunun inkişafıdır və biz əsas gücə bu istiqamətə yönəlmişik. Ancaq onu da hamımız bilməliyik ki, əgər neft gəlirlərindən səmərəli şəkildə istifadə etməsəydik, Neft Fondunda böyük vəsaiti yığmasaydıq, infrastruktur layihələrinə və digər layihələrə yönəltməsəydik, əlbəttə, bizim indiki vəziyyətimiz kəskin şəkildə fərqlənə bilərdi. Biz bütün bu işləri düşünmüşük şəkildə görmüşük, neftdən və qazdan gələn gəlirlər insan kapitalına yönəldilib, infrastruktur layihələrinin icrasına, özəl sektorun inkişafına istiqamətləndirilib. Eyni zamanda, bu layihələr ölkəmizin beynəlxalq arenadakı rolunu, çəkisini artırır. Bu gün bizim iştirakımız olmadan bu regionda heç bir layihə, hətta heç bir siyasi təşəbbüs reallaşa bilməz. Azərbaycan bu gün dünya miqyasında özünü güclü dövlət kimi təsdiqləyib, Əlbəttə ki, bu, bizim hamımızı çox sevindirir. Növbəti illərdə ölkəmizin qüdrəti daha da artacaq".

Sonra təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov, "Azəravtoyol" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Saleh Məmmədov, Bakı Nəqliyyat Agentliyinin baş direktoru Vüsal Kərimli məruzələrlə çıxış ediblər.

Çıxışlardan sonra prezident yekun nitq söyləyib.

"Onlar məcbur qalıb bu siyasətdən əl çəkməli olacaqlar"

Prezident İlham Əliyev: "Ermənistan danışıqları pozmağa çalışsa da, buna nail ola bilmədi"

tisiya təşviqi sənədi verilib ki, bunun da nəticəsində Azərbaycana özəl sektor tərəfindən 1,7 milyard manat sərmayə cəlb edilib. Bununla yanaşı, ölkədə ixracın təşviqi mexanizmi işə düşüb.

Bu ilin doqquz ayında ölkəmizin uğurla və hərtərəfli inkişaf etdiyini, bütün sahələrdə dinamik inkişafın təmin edildiyini deyən prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, doqquz ayda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 42 milyard dollar səviyyəsində olub. "Biz uzunmüddətli dayanıqlı inkişaf barədə düşünürük" deyən dövlət başçısı iqtisadi imkanlarımızın müstəqilliyimizin əsas şərtlərindən biri olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, 4,5 milyard dollar həcmində artan valyuta ehtiyatlarımız doqquz ayın ən uğurlu məsələlərindən biridir.

Dövlət başçısı ilin doqquz ayında qeyri-neft iqtisadiyyatının 2,5 faiz artdığını qeyd edərək, bunun son illərdə aparılan siyasətin nəticəsi olduğunu bildirib. Qeyd edib ki, bu dövrdə qeyri-neft sektorunun sənaye hissəsində artım 3,1 faiz, kənd təsərrüfatında 2,8 faiz təşkil edib, xarici ticarət dövriyyəsi 7 faiz artıb. Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, doqquz ayda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 42 milyard dollar səviyyəsində olub. "Biz uzunmüddətli dayanıqlı inkişaf barədə düşünürük" deyən dövlət başçısı iqtisadi imkanlarımızın müstəqilliyimizin əsas şərtlərindən biri olduğunu bildirib. Vurğulayıb ki, 4,5 milyard dollar həcmində artan valyuta ehtiyatlarımız doqquz ayın ən uğurlu məsələlərindən biridir.

Prezident İlham Əliyev bu dövrdə yeni iş yerlərinin yaradılması prosesinin uğurla getdiyini, doqquz ayda 226 min yeni iş yerinin yaradıldığını bildirib. Ötən dövrdə ölkədə əsas infrastruktur, o cümlədən yeni yolların çəkilişi, içməli su, qazlaşdırma, elektrik enerjisi ilə təminat, meliorasiya ilə bağlı layihələrin uğurla icra olunduğunu deyən dövlət başçısı vurğulayıb ki, bu cür tədbirlərin həyata keçirilməsi regionların uğurlu inkişafına və ölkəmizin ümumi iqtisadi tərəqqisinə təkan verir: Bu ilin ötən dövründə yeni məktəblər, tibb ocaqları ti-

"Azərbaycan beynəlxalq arenada çox müsbət reputasiyaya malik olan ölkədir"

Prezident onu da vurğulayıb ki, Ermənistan danışıqları pozmağa çalışsa da, buna nail ola bilməyib: "Bilirsiniz ki, son vaxtlar danışıqlarda heç bir irəliləyiş yoxdur. Ermənistan çalışsın və hesab edirdi buna nail olacaq ki, danışıqlar pozulsun. Yeni, müxtəlif bəhanələrlə bizi ittiham etməklə çalışsın ki, danışıqlar bərpa edilməsin və buna nail olmaq üçün bir neçə şərt qoymuşdu. Əlbəttə, mən bərişdən bəyan etmişdim ki, heç bir şərt qəbul edilməyəcək. Onlar bu şərtləri irəli sürərək özlərini çox axmaq vəziyyətdə qoyurlar və məcbur olub bu siyasətdən əl çəkməli olacaqlar. Həyat və reallıq bir daha onu göstərir ki, həmişə olduğu kimi, bizim təhlilimiz və siyasətimiz tam reallığı əks etdirir. Bu gün danışıqlar prosesi heç bir şərt qəbul olunmadan bərpa edilir. Ermənistan növbəti dəfə özünü dünya ictimaiyyəti qarşısında biabır etdi və danışıqların bərpası bizə edilən hər hansı bir

demək istəyirəm ki, bu il də bu istiqamətdə real nəticə əldə olunmasa da Ermənistan növbəti dəfə özünü dünya ictimaiyyəti qarşısında aciz, gücsüz, asılı ölkə kimi təqdim edib".

"Bu il beynəlxalq arenada mövqələrimiz daha da möhkəmlənib. Bizim xarici əlaqələrimiz çoxşaxəlidir. Biz bütün ölkələrlə qarşılıqlı faydalı və bərabərhüquqlu münasibətlər qurmuşuq, buna nail olmuşuq" - deyən prezident çıxışında söyləyib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan dünya miqyasında çox etibarlı tərəfdaş, ləyaqətli ölkə kimi tanınır: "Xarici siyasətimiz də açıqdır, müstəqildir və bu da dünya birliyi tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanır. Bu ilin doqquz ayında mənim xarici ölkələrə 14 səfərim olub. Hələ ilin qalan hissəsində də səfərlər nəzərdə tutulur. Bu səfərlərin hər biri ölkəmiz üçün faydalı olub. Azərbaycan öz mövqeyini birbaşa xarici tərəfdaşlara çatdırır. Rəsmi sə-

Dünyada XXI əsrin ən aktual məsələlərindən biri bəzi ölkələrdə baş verən "rəngli inqilablar"dır. İri güclərin bir sıra dövlətlərdə həyata keçirdikləri belə inqilablar kabusu Azərbaycanda da dolaşmış. Bəzi vaxtlara bu tipli hakimiyyət dəyişiklikləri cəhdləri olub.

"Rəngli inqilablar"ın birbaşa Amerikadan təşkil olunması isə danılmaz bir faktdır. Təsədüfi deyil ki, "rəngli inqilab"ların ideoloqu amerikalı Cin Şarp (Gene Sharp, 1928-ci ildə anadan olub, hazırda ABŞ-da yaşayır) hesab olunur. O, avtoritar rejimlərlə qeyri-zoraki üsullarla mübarizə metodları barədə yazdığı kitablarla məşhurdur. Həmçinin Cin Şarp ABŞ-ın Demokratiyanı Milli Himayə Fondu (NED), Ford Fondu və Beynəlxalq Respublikaçılar İnstitutu tərəfindən maliyyələşən Albert Eynşteyn adına İnstitutun təsisçisi və rəhbəridir.

Onun ən məşhur əsərləri:
- "Diktaturadan demokratiyaya doğru";

- "Qeyri-zoraki siyasətin üsulları";

- "Qeyri-zoraki hərəkətlərin 198 metodu".

Cin Şarpın ideyaları XX əsrin 80-ci illərinin sonunda müvəffəqiyyətlə keçmiş SSRİ-nin Baltiyanı respublikalarında (sonradan Cin Şarp etiraf etmişdi ki, həmin dövr Baltiyanı respublikalardakı "cəbhəçiləri" təlimatlandırılmış), 1999-cu ildə Yuqoslaviyada, daha sonra isə Gürcüstan, Ukrayna və ərəb dövlətlərində sınaqdan keçirilmişdir. Məlumatla görə, 1988-ci ildə Çin Xalq Respublikasının paytaxtı Pekin şəhərinin mərkəzi meydanı olan "Tyananmin"də baş vermiş kütləvi iğtişaşlar ərəfəsində Cin Şarp orada olmuşdu.

Bütün bunlara baxmayaraq, C.Şarpın adı "rəngli inqilablar"da nadir hallarda gündəmə gəlsə də, ən çox bu tipli hadisələrdə adı keçən şəxs məşhur amerikalı milyarder Corc Sorosdur. O, indiyə qədər baş verən bütün "rəngli inqilablar"ın sponsoru hesab olunur...

Hər bir hökumət ölkəsində bu tipli hadisələrin baş verə biləcəyindən hər zaman ehtiyatlanılır.

2018-ci ilin prezident seçkiləri yaxınlaşdıqca bu məsələ haqda yenidən danışılmağa başlanılıb. Hətta bu yöndə ilkin addımlar atıldığı iddiası da var. Təkcə son bir ayda ölkəmizə Qərbdən gələn təzyiqləri və Milli Şuranın keçirdiyi iki mitinqi qeyd etmək olar.

Amma maraqlıdır, ölkə iqtidarı bu dəfə də yuxarıda qeyd etdiyimiz üsullarla "rəngli inqilab"ın baş verməsinə çalışacaq, yoxsa bunun qarşısı almaq üçün konkret konsepsiya hazırlanacaq?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli düşünür ki, hakimiyyətin zorla dəyişdirilməsinə istənilən cəhd dövlətin sütunlarını laxladır, inkişafdan saxlayır, uzun illər boyu həlli mümkün olmayan problemlərə yol açır: "Inqilablar heç bir xalqa xoşbəxtlik gətirməyib və gətirməsi də mümkün deyil. Dünya inqilablarının tarixi, o cümlədən nəhəng bir ərəzini xalqların həbsxanasına çevirən rus-bolşevik inqilabının acı təcrübəsi, orta şərqdə, Ara-

"Rəngli inqilablar"ı birdəfəlik unutmaq lazımdır"

Elçin Mirzəbəyli: "Heç kimdən "əjdaha" düzəltmək lazım deyil"

lıq dənizi hövzəsində "Ərəb baharı" adı altında gerçəkləşdirilən və bölgəni cəhənnəmə çevirən silahlı inqilabların nəticəsi də bunu sübuta yetirir. Bəşəriyyət bu tarixdən, xüsusilə də ən yaxın dövrdə yaşanan və yaşılanmaqda olan qanlı hadisələrdən dərslər alıb və milli dövlətlərdə cinayətkar transmilli maliyyə fırıldaqçılarının, onların idarə etdiyi institutların və siyasətçilərin, ayrı-ayrı ölkələrin geosiyasi, geoiqtisadi maraqlarına xidmət edən proseslərə qarşı ciddi immun sistemi formalaşdırıb. Mən Azərbaycanın

hansısa rəngli inqilab təhlükəsi qarşısında qaldığını və buna qarşı əks təbliğatın aparıldığını düşünmürəm. Ölkənin gələcəyini, inkişaf perspektivlərini düşünən, dünyada baş verən proseslərdən məntiqli nəticə çıxaran bütün insanlar milli dövlətlərin həyatına müxtəlif adlar altında həyata keçirilən müdaxilələrin mahiyyəti barədə cəmiyyəti maarifləndirirlər, vəsalam. Azərbaycanda hər kəsin öz fikrini ifadə etmək üçün real imkanlar yaradılıb. Əgər Azərbaycan cəmiyyətinin düşünən beyinləri və bütövlükdə

cəmiyyətimiz geosiyasi oyunların mahiyyətini başa düşsə və hər kəs bir vətəndaş kimi məsuliyyətini anlayıb həqiqətləri dilə gətirsə, bunu təbliğat kimi yox, toplumun intellektual və mədəni səviyyəsinin yüksək olması ilə əlaqələndirmək lazımdır. Mən eyni zamanda hesab etmirəm ki, hansısa "rəngli inqilablara" qarşı xüsusi konsepsiya hazırlamaq lazımdır. Dövlətin özünün konseptual əsasları var və bu əsasların da təməl sütunlarını dövlətin və cəmiyyətin təhlükəsizliyi təşkil edir. Dövlət cəmiyyətin maraqlarına zidd olan bütün təhlükələrə qarşı müvafiq addımlar atır. Çünki bu dövlət həyatının gündəlik fəaliyyətinin bir hissəsini təşkil edir.

Politoloq "rəngli inqilablar"ı birdəfəlik unutmaqdan da danışdı: "Karl Marksın "Avropada bir kabus dolaşmaqdadır - kommunizm kabusu" tezisinin müasir interpretasiyasını - "rəngli inqilablar kabusu" ifadəsini birdəfəlik unutmaq lazımdır. Bu gün dünyada qarşı-qarşıya dayanan ideoloji sistemlər yoxdur. Milli dövlətlər ideoloji

yaları deyil, öz maraqlarını ifadə edirlər. Bu baxımdan da "kabus" məsələsini birdəfəlik unutmaq lazımdır. Milli maraqlarını ifadə edən dövlətlər isə hansısa mücərrəd kabuslara qarşı deyil dövlətin təhlükəsizliyinə təhdid yaranan hallara qarşı mübarizə aparırlar. Bu, dövlətin müvafiq qurumlarının gündəlik işidir. Bunun üçün xüsusi konsepsiya hazırlamağa isə ehtiyac yoxdur. Konsepsiyalar ölkə həyatının müxtəlif sahələrinin inkişafı ilə bağlı hazırlanır və həyata keçirilir. Azərbaycanda da ayrı-ayrı sahələrlə bağlı müvafiq yol xəritələri hazırlanıb və gerçəkləşdirilir. Yol xəritələrinin icrası ilə bağlı hesabatlar da mütəmadi olaraq açıqlanır. Bu isə idarəçilikdə şəffaflığın təmin edilməsi və məsuliyyətin artırılması üçündür. Milli dövlətlər və onların maraqları olduğu kimi dünyanı öz ovcunda cəmləşdirməyə çalışan, bütün sahələrdə, o cümlədən maliyyə bazarları üzrə nəzarəti öz əlinə cəmləməyə çalışan güclər də var. Mənə elə gəlir ki, heç kimdən "əjdaha" düzəltmək lazım deyil. Adlarını çəkdiyiniz Corc Soros, Cin Şarp kimilər maliyyə fırıldaqçılardır və artıq dünyada onların kimliyini də yaxşı bilirlər. Digər tərəfdən, belə məsələlər analitik müstəvidə müzakirə olunmalıdır. Azərbaycan mətbuatının əhəmiyyətli hissəsi də siyasi şoulardan uzaqlaşaraq məntiqi, analitik təhlil müstəvisinə qədəm qoyub".

□ Cavanshir ABBASLI

Milli Şuranın mitinqində İŞİD-çiyə də azadlıq tələb olunub

Əli Kərimli cəbhəsinin "siyasi məhbus" elan etdiyi terrorçu kimdir?; **Zahid Oruc:** "Mübarizə dinləşib"

Oktaybrın 7-də Milli Şuranın keçirdiyi mitinqdə hüquq mühafizə orqanları tərəfindən bu yaxınlarda həbs edilən İŞİD-çi Eldəniz Məmmədovun da azadlığının tələb edilməsi böyük rezonans doğurub. Hələ mitinqdən öncə dindarları aksiyaya cəlb etmək üçün hazırlanan təbliğat fotosunda İŞİD-çinin adının həbsdəki dindarlarla birlikdə çəkilməsi heyrət doğurmaya bilmir.

"7 oktyabr mitinqində Hacı Abgül, Tale Bağırzadə, Elçin Qasımov, Hacı Zülfüqar, Abbas Hüseyn, Mövsüm Səmədov, Ruhulla Axundzadə, Eldəniz Məmmədov, Hacı Sərdar Hacıhəsənli, Səid Dadaşbəyli və digər çoxsaylı dindar məhbuslara, o cümlədən siyasi məhbuslara azadlıq tələb edəcəyik. 7 oktyabr mitinqinə gəlin!" -Əli Kərimlinin portreti ilə bəzədilmiş təbliğat plakatında mitinqə günlər qalmış məlumat verilir.

Bu günlərdə virtualaz.org E.Məmmədovun terrorçu qruplaşmalara bağlı saytlardan bi-

rindən götürülmüş görüntüsünü yayıb. Kadrlarda Azərbaycanlı İŞİD-çinin qolunda tutduğu şahin quşu sanki onun əlinədən tapançanı almaq istəyir.

Bu məlumatın ardından aydın oldu ki, qeyd olunan şəxs İŞİD terror təşkilatının sıralarında uzun müddət döyüşmüş, "Abu Cihad" ləqəbli 22.02.1979-cu il təvəllüdü Azərbaycan vətəndaşı Məmmədov Eldəniz Lazım oğludur. Həmçinin məlum oldu ki, E.Məmmədov sosial şəbəkələrdə İŞİD-çilər arasında populyar olan Instagram səhifəsinin sahibidir.

"Əbu Cihad"ın Instagram səhifəsindəki fotolarda onun İŞİD sıralarında döyüşdüyünü əks etdirir.

Hətta belə iddialar var ki, E.Məmmədovun adı bilavasitə Milli Şuranın nəzarəti altında hazırlanan siyasi məhbus siya-

hısına da daxil edilib. Bütün bu faktlar onu bir daha sübut edir ki, Milli Şura mitinqə daha çox insan cəlb etmək üçün hər cür varianta əl atıb...

İqtidaryönlü deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a

açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda hakimiyyət əleyhinə platformanı hazırlayan qüvvələr fərq qoymadan istənilən bir təşkilatla alyansa getməyə hazırdırlar: "Bakıda mitinqlər keçirən qüvvələr üçün mübarizə dinləşib. Daha artıq şəkildə demək mümkün düşsə, İslam siyasi qüvvələrin maraqlarına çevrilib. Düşünlür ki, bu din artıq 14 əsrdir formalaşmış monolit bir ideologiyadır. Hesab edirlər ki, kütlənin təfəkkürünü ələ keçirməkdə İslam böyük üstünlüklər verir. Bir sıra qüvvələrin düşüncələrində məscidlər qərraqlara çevrilib. Orada Allahla etiqad etməkdənsə, kiminsə siyasi marağına pənah aparmaq kimi mövqelər üstünlük təşkil etməkdədir. Biz heç bir halda hər hansı bir qüvvəni İŞİD-la əlaqədə ittiham etmirik. Yaxşı bilirik ki, sonunda bizə düşmən qüvvələr bu sözlərimizdən bizə qarşı istifadə edəcəklər. Amma reallıq bundan ibarətdir ki, açıq şəkildə qiyama çağırış və burada da 14 əsr əvvəl yaranan dinin, müqəddəslərin istismar olunması eksterminizmin təmayüllərini gücləndirməkdədir. Bu qüvvələr çox sürətlə həmin ideologiya daşıyıcılarının təsir dairəsinə düşəcəklərini mənim üçün təxmin etmək çətindir. Əli Kərimli Tale Bağırzadəni öz himayəsinə götürüb, onu iqtidar uğrunda mübarizədə bir qal-

xana çevirib? Və ya ölkəni şəriət qanunları ilə idarə etmək istəyən, öz baxışları ilə kənar ölkələrin modelini burada qurmağa çalışan, "yaşıl inqilab" həyata keçirməyə cəhd edən lərmə Əli Kərimli və onun çevrəsini himayələrinə götürüblər? Görünən odur ki, onların intonasiası, tonları belə dəyişib. İfade etdikləri dil tamamilə ayardır. Onların fikirlərini başa düşməyən bir xarici ekspert düşünə bilər ki, bəlkə bu Yəməndə keçirilən bir aksiyadır. Bunlardan Qərbə rəstlik, Qərb ideyaları yağmır. Daha çox bunlarda orta əsrlərin elementləri var. Ona görə həbs edilən İŞİD-çi və digərlərinin müdafiəsini çox asanlıqla təşkil edə bilirlər. Sizləri əmin edirəm ki, bir müddətdən sonra korrupsiya, dövlət vəsaitlərinin külli miqdarda talamaqla məşğul olan və həbs edilən şəxsləri də onlar müdafiə edəcəklər. Hər halda Rəsul Quliyev kimi bir fiqurun 1996-cı ildən bu günə qədər keçən dövrdən sonra müxalif elitanın önünə çıxarılması, hətta onun vahid namizədlərdən birinə çevrilməsi yolunda çalışmaları çox mətləblərdən xəbər verir. Maliyyə vəsaitləri əldə etmək üçün bu kəsimin əlavə addımlar atacağılarını da indidən gözləmək mümkündür. Bütövlükdə bu mənzərəyə baxanda çıxarılan nəticə bundan ibarətdir".

□ Cavanshir ABBASLI

“Son dövrlərdə Qarabağla bağlı gedən dartışmalarda böyük yeniliklər olmayıb. Yeganə diqqəti cəlb edən Ermənistan xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyanın ilk dəfə olaraq mətbuata açıqlamasında işğal olunmuş ərazilərin bir qisminin azad olunmasının danışıqlarda müzakirə predmetinin olduğunu bildirməsidir”.

şıdakı görüşünə hazırlıq və onun gündəliyinin hazırlanması olub. “Hər iki prezident münasibət sülh yolu ilə həllə nail olmaq üçün danışıqları bərpa etməyə hazır olduqlarını təsdiq ediblər. Tərəflər prezidentlərin qarşısındakı görüşü barədə yaxın gələcəkdə məlumat verəcəklər”, - vasitəçilərin bəyanatında deyilir. E.Namazov da qeyd etdi ki, həm-

sələnin həllinin çox “mürəkkəb” olduğunu deməsi mənim dediklərimə sübutdur və bəri başdan onun öz sonrakı fəaliyyətinə fəaliyyətə verməsi deməkdir”. **E.Mehdiyev fikrincə, diplomatın bu “mürəkkəb” sözü erməni “arqumentlərinin” Şeffərə təsirinin nə qədər güclü olmasından qaynaqlanıb:** ““Mürəkkəb” sözü neçə ildir işğalı saxla-

həmsədrilər, həm də elə separatçılar anlayırlar. Sadəcə, bu rayonların boşaltılmağın əvəzinə bizdən referendum tarixi istəyirlər ki, biz buna razılaşa bilmərik. Təəssüf ki, həmsədrilər də referendum mövzusunun gündəmdə saxlayırlar”. Dövlət başçılarının görüşdürmək təşəbbüsünə gəldikdə, E.Mehdiyev qeyd etdi ki, həmsədrilərin bərgə bəyanat-

Doğrudanmı, hələ də novruzəlilərik?..

Hüseynbala SƏLİMOV

• ki mövzudan hissiyatsız yazma bilmərəm. Biri Qarabağdır. Analitik jurnalistikanın meyarlarını əzbərdən bilsəm də, yenə də düşünürəm ki, mənim bu mövzudakı yazılarım başqa millətlərin yazdıqlarından fərqlənməlidir, çünki onlar üçün məsələ ən yaxşı halda maraqlı ola bilər, mənim üçün o, dərd, ağrıdır, bütün azərbaycanlı kişilər kimi başımı aşağı edən biabırçılıqdır - ona görə ki, heç də hamı dünyaya reallıqlarının incəliklərinə varmır və “Bir dəstə erməni nədir ki, otuz ildir onlarla da bacarmırıq!” deyənlər də tapılır!

Digər məsələ isə bizim jurnalistika, onun indiki durumu və problemləridir. Səbəbi də aydındır. Mən də jurnalistəm, otuz ildir, hər gün yazıram və gün olur, hətta dörd-beş yazı yazıram. Qıssası, bu, mənim də peşəmdir və onun problemlərinə hissiyatsız yanaşmağı bacarmıram.

Nə başınızı ağrıdır, məmurlarımızın jurnalistlərə necə işləməyi “öyrətməsi” artıq adiləşsə də, hər dəfə bu cür mövzulardakı müzakirələri izləyəndə bəndənizdə xeyli sual yaranır.

Bəlkə də yanılıram və kaş belə də olsun, di gəl, mənə elə gəlir ki, müzakirələrin əslində bir motivi var: hamısı olmasa da, məmurlarımızın bəzisi sadəcə, demək istəyir ki, yalnız bizim buyduğumuz kimi yazın, danışın və göstərin.

Bəli, kimsə müəllimə müəllimlik, mühəndisə mühəndislik, həkimə həkimlik öyrətməyə çalışmır, amma gəl ki, bu ölkədə hamı jurnalistləri “öyrədir”, onlara necə yazmağı və xüsusən də nədən yazmağı buyurur...

Halbuki sadaladığım peşələr kimi, jurnalistika da sənətdir və jurnalistə necə yazmağı yox, uzağı, mübahisəli və problemli məqamlarda etikanın və qanunun çərçivələrini göstərmək, çox “dəcəllik” edəndə onu hüquq müstəvisinə dəvət etmək olar və bu, hətta lazımdır da.

Həm də nəzərə alaq ki, “öyrətməyə” artıq elə böyük kontingent də yoxdur. O səbəbdən də bir-iki detallı vurğulamaq, ələxüsus da tamaşaçı kimi televiziya programlarının problemlərinə toxunmaq istərdim, çünki yazılı mətbuatımız min təəssüf, artıq ənənəvi formada qalmayıbdır - “nadir görüntülər” seriyasına əlində qəzet tutanları da əlavə etməyin vaxtıdır...

Ötən əsrin 90-cı illərinin ortalarında ölkədə regional televiziya yaradılması nəzərdə tutulurdu və beynəlxalq təşkilatlar hətta bunun üçün qrantlar da ayırırdı. Prosesi axıra qədər izləmədim, bilmədim, o region televiziya yarandı, ya yox?

Amma bir də gördüm, “mənəm-mənəm” deyən mərkəzi, milli televiziya programları özəri dönüb region-əyalət televiziya olublar. Əsl siyasətdən, iqtisadiyyatdan və ya mədəniyyətdən danışmaq və göstərmək əvəzinə bunlar daha nələrlər etmirlər, ilahil..

Artıq rayonlara elçiliyə də gedir, kənd toylarından bir saatlıq “reportaj”lar verir, əllərində mikrofon o ev-bu ev gəzərək “verilişlər” hazırlayırlar!

İnanın, mərkəzi televiziya programlarımızda əyalət mövzularının olmasının qətiyyətlə əleyhinə deyiləm, əksinə, çox vacibdir bu. Mən əyalətçiliyə və onun mədəniyyətdə, eləcə də jurnalistikada təntənəsinə qarşıyam...

Gedirlər əyalətə, amma oradakı insanlardan heç soruşmurlar da ki, probleminiz nədir! Əvəzində gözümüzlə dağlamış bir-iki “müğənni”ni də yanlarına salıb kiçik yemək-icmək məclisləri qurur və cəmiyyəti də belə zövqsüz “ziyafət”lərə baxmağa məcbur edirlər!

“Siyasi” mövzulardan və yaxud da “iqtisadiyyat”dan danışanda və göstərəndə isə bunu elə formada edirlər ki, bir də xəbər tutursan ki, əlin artıq ürayının üstündədir!..

Bir dəfə hətta televiziya programımızın sevimli “iqtisadçı”larının, “politoloq”larının və “sənət adamları”nın siyahısını tutmuşdum! İnanın, adamı ağlamaq tuturdu!

Bir “iqtisadçı”ları var, yumurtanın qiymətindən tutmuş dolların uçot dərəcəsinə qədər bütün məsələlər üzrə “mütəxəssisdir”, bütün sualları ancaq o, “cavablandırır”...

A kişilər, qəzetlərin əllərdən düşmədiyi vaxtlarda belə kimsənin hətta adını da eşitmədiyi “qəzet”in redaktoru, keçmiş cirdən partiyalarından birinin “ora-bura qovulan kiçik funksioneri” indi durub ölkənin böyük “politoloq”ları olublar!

Bunu da bir tərəfə qoyuram. Parlamentdə “Hörmətli millət vəkili, vallah, avropalılar bizə paxıllıq edir!” deyilsə və jurnalist də bunu efiyə verirsə... Bunu nöqsan saymıram, çünki jurnalist deyilənləri, baş verənləri göstərməlidir.

Suçları, məsələni, nədədir? Həmin “reportaj”ın ardınca o “fikri” təsdiqləyən “şərhlər” - “təhlil”lər verilir və məlum olur ki, haqiqətən də cəmiyyətə bizə baxıb paxıllıqdan lap çərləyir, çünki onların bizimkilər kimi siyasətçiləri, məmurları və biznesmenləri yoxdur!

Baxın, insanlar nəyəyə açıq münasibət bildirməkdən çəkinir, bu, onların heç nəyi görməməsi və yaxud başa düşməməsi anlamına gəlmir, - onlar sadəcə, ehtiyat edir. Ona görə də insanları axmaq yerinə qoymağa gərəkdir yox...

Biz jurnalistlər isə düşünürük ki, cəmiyyət susursa, deməli, heç nə qanmır! Amma inanın, insanlarımız avam deyillər - sadəcə, azca əvvəldə ərz etdiyim səbəbdən politoloğa üstünlük verirlər.

Mənə inanmırımsızsa, sevimli “səlahatçı”larımızdan soruşun - cəmiyyətlərin həyatında bu cür dönləmlər olur. Amma gün gəlir, müəmmal sükut müəmmal şəkildə də pozulur. Allah bizi o gündən qorusun...

Həmsədrilərin prezidentləri

“Görüşdürmək” israrının pərdəarxası...

Eldar Namazov: “Dağlıq Qarabağ probleminin həllində bir irəliləyiş olsa, bu, ilk növbədə Moskva-İrəvan-Bakı üçbucağının içində olacaq”

Politoloq Eldar Namazov

bu fikirləri son zamanlar Dağlıq Qarabağ probleminin həlli istiqamətində cəhdləri “Yeni Məsəvi”yə şərh edərkən bildirdi. Onun sözlərinə görə, Ermənistan XİN başçısının şəxsində ilk dəfə olaraq erməni rəsmi belə bir etirafda bulundu: “Adətən, onlar deyirdilər ki, torpaqlarda heç zaman torpaqların azad olunması müzakirə edilmir. Maraqlıdır ki, həmin bəyanatdan bir neçə gündən sonra Ermənistanın ordu rəhbərliyinə daxil olan şəxs bəyan etdi ki, bu, belə deyil, heç bir ərazinin qaytarılmasından söhbət gədməz, əksinə, Dağlıq Qarabağın təhlükəsizliyinin təmin olması üçün hələ yeni ərazilər də Ermənistanın nəzarətinə keçməlidir. Bu, çox maraqlı fikir toqquşması oldu”. E.Namazov İrəvanın vəziyyəti gərginləşdirməkdə maraqlı olduğu qənaətindədir: “Bir dəfə sizin qəzetinizə müsahibəmdə də demişdim ki, Ermənistan danışıqlar yolu ilə yox, müharibə yolu ilə torpaqları qaytara bilər. Ermənistan daxilində ciddi müzakirələr gedir ki, işğal altındakı əraziləri azad etməli olsalar, bunu danışıqlar yolu ilə etmək risklidir. Ancaq müharibə yolu ilə torpaqlar azad edilərsə, bu halda Ermənistan daxilində kimsə torpaqların qaytarılmasına görə hakimiyyəti ittiham edə bilməyəcək. Ermənistan XİN başçısı ilə ordu rəhbərliyinin arasında gedən söz toqquşması əslinə qalsa, Ermənistan hakimiyyəti daxilində gedən mübahisələrdən irəli gəlir”.

Qeyd edək ki, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədriləri oktyabrda bölgəyə növbəti dəfə səfər edərək prezidentlərin görüşünü təşkil etməklə bağlı çalışdıqlarını öz bəyanatlarında açıqlayıblar. Bəyanatda qeyd olunub ki, bu səfərin məqsədi Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin qar-

sədrilər prezidentləri görüşdürmək üçün cəhdlər göstərirlər: “Ancaq bilirik ki, Dağlıq Qarabağ probleminin həllində bir irəliləyiş olsa, bu, ilk növbədə Moskva-İrəvan-Bakı üçbucağının içində olacaq, digər həmsədrilərin rolu o qədər də böyük deyil. Nə ABŞ, nə Fransa bu məsələdə Ermənistanla ciddi təkpi göstərə bilmir. Ona görə də mən Minsk Qrupu çərçivəsində aparılan prosesdə hansısa böyük nəticə gözləmirəm”.

ABŞ-in Minsk Qrupundakı yeni həmsədri Endrü Şoferin İrəvandan Qarabağa gedərək orada separatçıların lideri Bakko Saakyanla görüşməsi, daha sonra Bakıya gəlməsi isə etirazlar doğurub.

Konfliktoloq Elxan Mehdiyev hesab edir ki, amerikan həmsədrinin bəyanatı işğalın aradan qaldırılmasına yox, uzanmasına xidmət edir: “Minsk Qrupunun amerikan həmsədri öz fəaliyyətinə və ya öz fəaliyyətinə tənqibə bəyanatla və gedişlə başladı. Birincisi, onun öncə Xankəndinə səfər etməsi, daha sonra İrəvana dönməsi və orada müxtəlif dairələrlə görüşlər keçirməsi ilk növbədə onun erməni tərəfinin “arqumentləri” ilə silahlanıb sonra Bakıya gəlməsi deməkdir. İlk beynə yeridilən fikirləri isə oradan çıxarmaq çox çətin olur. Hələ onun Amerikadakı faşistsayağı erməni dairələri ilə görüşlərini demirəm. Bu baxımdan onun Xankəndidə bu mə-

Elxan Mehdiyev: “Amerikalı həmsədrin bəyanatı işğalın aradan qaldırılmasına yox, uzanmasına xidmət edir”

maq üçün çox yaxşı arqumentə çevrilib və “mürəkkəb” deməklə Seffer də indidən özünü sığortalayır. Mürəkkəb deməklə, xalq dili ilə desək, erməni dəyirmanına su tökülür, yəni asan olsaydı, çoxdan bu məsələ həll olunmuşdu və yəqin ki, buna uzun müddət lazımdır. Ona görə də tərəflər arasında inam və qarşılıqlı münasibət lazımdır. Necə ki, cənab Kerri sonda belə dedi. Beləliklə, işğal və onların dediyi kimi desək “status kvo” davam edəcək... Deməli, həmsədrilər də səylərinin davam etdirəcək, ermənilərin də istəyi budur”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə hesab edir ki, Minsk Qrupu həmsədrilərinin bölgəyə səfəri danışıqlar prosesinə yeni heç nə gətirmədi: “Münasibət sülhü yoxdur. Hələki özlərinin hazırladığı plandır. Bir dəfə demirlər ki, münasibətin həlli üçün Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonlar boşaldılmalıdır. Bunsuz münasibətin həlli mümkün deyil, bunu həm-

tında prezidentlərin görüş-cəyi barədə də fikir var idi: “Görünür, prezidentlərin görüşü ilə bağlı tərəflərin razılığı alınıb. Sadəcə, həmsədrilər prezidentlərin görüşündə niyə bu qədər israrlıdırlar, bu, aydın deyil. Axi, danışıqlarda irəliləyiş yoxdursa, Ermənistan Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları boşaltmaq istəmirsə, prezidentlərin görüşü

nəticəsiz qalacaq. Nəticəsiz görüş isə yenidən cəbhə bölgəsindəki vəziyyəti gərginləşdirəcək”. **Politoloqa görə, ümumiyyətlə, Minsk Qrupunun fəaliyyəti ciddi araşdırılmalıdır:** “Hazırkı həmsədrilik institutu fayda vermir. Fikrimcə, bu məsələni ATƏT-in rəhbərliyi qarşısında qaldırmaq lazımdır. Əks halda, həmsədrilər daha 20 il fəaliyyət göstərəcək, ancaq ortada konkret nəticə olmayacaq”.

Qeyd edək ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədriləri oktyabrın 7-də son görüşlərini Bakıda, prezident İlham Əliyevlə keçiriblər. Dövlət başçısı ABŞ-dan olan əvvəlki həmsədrilərin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinin nizama salınması istiqamətində digər həmsədrilərlə birgə səylərini əsirgəmədiklərini bildirərək münasibət sülhü indiyədək nail olunmadığını təəssüflə qeyd edib. “Buna səbəb Ermənistanın status-kvonu dəyişməz olaraq saxlamağa çalışması, işğal olunmuş torpaqlarımızdan çıxarmaması və Ermənistanın BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə məhəl qoymamasıdır”, o qeyd edib.

□ **E.PASASOY**

Kurqanlara daş basdırıb-tapan ermənilərə ötürmə vermək?

Xalid KAZIMLI

Ermənilər öz yalanlarına dünyanı tam olaraq inandırma bilməsələr də, bu istiqamətdə xeyli məsafə qət edib, çox beyinləri dumanlandırdılar. Onlar saxta tarix yaratmaq və bunu siyasət aləti etmək işinə dünəndə, srağagündə başlamayıblar, ilk dəfə 1982-ci ildə bunu bizə ali məktəbdə tarix dərsi deyən Mehman müəllim demişdi.

Mehman müəllimin cümləsi indi də qədr yadımdadır: "Gedirlər orda-burda qədim əlifbaya daşa nəse bir şey həkk edir, torpağa basdırır, sonra "tapırlar", deyirlər, qədim erməni yazısı tapdıq. Beynəlxalq simpoziumlara, toplantılara qatılır, ortaya "sübutlar" tökürlər".

Müəllimimizin bir sonrakı fikri də beləydi: "Amma biz qədim abidələrimizi ya söküb məhv edirik, ya da qorumuruq, öz-ləri dağılır".

Təkrar edərim, bu söhbət 1982-ci ildə, tam 35 il əvvəl Gəncədə, institutumuzun Xan bağı ilə üzübüzdə yerləşən tarix korpusunda olub.

Elə vaxtdan bəlliydi ki, erməni tarixçilər, ictimai-siyasi xadimlər ölkə daxilində, eləcə də xaricdə qatıldıkları bütün elmi (tarix üzrə) toplantılarda ermənilərin çox qədim xalq olduğunu, keçmişdə böyük dövlət qurduqlarını "elmi cəhətdən" sübut etməyə çalışırlar.

O zaman Qarabağ söhbəti, Azərbaycana qarşı torpaq iddiası yox idi, amma bəlliydi ki, "Ocaq" kimi kitablar boşuna yazılmır, məşhur lətifədə deyildiyi kimi, bu kamançanın səsi sabah çıxacaq.

Elə ona görə də 1985-ci ildə Zori Balayanın bədnam kitabı çıxanda azərbaycanlı tarixçilər həyəcan təbili çalmış, bunun gələcəkdə ərazi iddiasına çevriləcəyini demişdilər.

O zaman tarixçilərin mühitində bu söhbətlər geniş yayılmışdı, fəqət sovet totalitarizmi bu barədə söhbət edənləri "milli ədavəti qızıqdırmaq" adıyla təqib edirdi.

Budur, biz düz 30 ildir ki, həmin "torpaq altından tapılan və üstündə erməni əlifbasiyla yazılan həkk olunmuş daş"ların, ermənilərin qədim xalq olduğunu, keçmiş zamanlarda böyük dövlət qurduqlarını "sübut edən" kitabların başladığı müharibənin və milli ədavətin tam ortasında yığıq.

Ermənilər yalana dayanan iddiaları ilə, böyük dövlət haqqında xülyaları ilə Qafqazı gerçək qan gölünə döndəriblər.

Onlar tək-cə Qarabağla kifayətlənəsi deyillər, gözləyirlər ki, Qarabağ yan-yön olsun, de-yure də ələ keçirsinlər, bundan dərhal sonra, heç bir ayı tamam olmamış gürcülərdən də Cavaxetiyanı, sonra acarlardan Batumu qoparmağa çalışacaqlar.

Çünki onların belə bir ideyaları var: "Dənizdən dənizə Ermənistan". Kimsə nə vaxtsa uydurub ki, ermənilərin qədimdə belə bir dövləti olub. İndi ermənilər bu utopik tarixi realiti bərpə etmək istəyirlər.

Bizim ölkəmizdə rusdilli şagirdlər üçün nəzərdə tutulmuş tarix dərslində verilmiş xəritədə "dənizdən dənizə Ermənistan" adlı qədim dövlətin göstərilməsi hadisəsinə bu prizmadan yanaşmaq lazımdır.

Bu, bir erməni iddiasıdır. Olduqca mübahisəli məsələdir. Tarix təhqiqatçıları çox-çox qədimlərdə adı keçən dövlətin heç də müasir ermənilərə məxsus olmadığı haqqında çoxlu sübutlara malikdir.

Birincisi, indiki ermənilər heç də özlərini "erməni" adlandırmır, "hay" adlandırlar. İkincisi, böyük dövləti qurmaq üçün böyük xalq olmaq lazımdır, ermənilər isə indinin özündə yalnız cırıdan dövlət quracaq qədərdir.

Dünya əhalisinin 1 milyard olmadığı vaxtlarda necə olub ki, ermənilər qonşu xalqlardan qat-qat çox olublar və böyük dövlət qura biliblər. Bu iddianın nəinki elmi, heç məntiqi əsası da yoxdur. Tarixi realiti budur ki, ermənilər tarix boyunca həmişə etnik azlıq olublar və müxtəlif imperiyaların hakim dairələrinin himayəsinə sığınmaqla birtəhər öz mövcudluqlarını qoruyub saxlaya biliblər.

Hazırda bizə qarşı qəddar düşmənçilik edən bu xalqın əsassız iddialarına, yalanlarına dəstək verən həmin xəritə və paraqraf xəyanətə bərabər yanlıdır.

Bu hadisə normal, mədəni bir xalqa yönəlik olsaydı, "tarixdir, 2 min il əvvəl nə olubsa, olub" deyər üstündən keçməkdir. Amma ermənilər üçün bu, tarixi sənəddir. Onlar bundan daima istifadə edəcəklər.

4-5 il öncə görkəmli yazıçımız Əkrəm Əylisilin "Daş yuxular" romanı ətrafında yaranan qalmağalın səbəbi də bu idi ki, ermənilər bu romana bədi əsər kimi yanaşmırdılar, "erməni həqiqətlərinin sübutu olan tarixi sənəd" kimi yanaşırdılar. 50 ildən sonra da belə edəcəklər.

Uzun sözün kəsəsi, rəqs və döyüş meydançasına kiminlə çıxdığımızı unutmayaq. Onlar bizim hər səhvimizdən yararlanmağa çalışan bir qövmdür.

Bir şey ki, dünyanın düz vaxtı emalatxanalarda daş üstünə yazı həkk edir, sonra da kurqanlara basdırıb-çıxarırdılar, indi onlardan tarixə obyektiv baxış gözləməmi olar...

Rusiya prezidentinin Avrasiya inteqrasiya məsələləri üzrə müşaviri Sergey Qlazev İrəvanda Ermənistan-Rusiya regionlararası forumu zamanı jurnalistlərlə söhbətində Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzvlüyü haqqında danışdı. Virtualaz.org xəbər verir ki, Sergey Qlazev bu məsələnin "Ermənistandan asılı olduğunu" deyib. Fikrini isə belə izah edib ki, Ermənistan Avrasiya İttifaqının üzvüdür və istəyə Azərbaycanın üzvlüyünə veto qoya bilər.

S.Qlazev deyib ki, postsovet ölkələrinin hamısını bu ittifaqda görmək istəyirlər: "Avrasiya İqtisadi İttifaqının genişlənməsi təbii prosesdir, ona görə də bu proses hələ postsovet məkanında gedir. Hansı ki, orada bizim dövlətlərimiz əsrlərlə birgə yaşayıb, bir-birlərini yaxşı tanıyır, ünsiyyət qura bilir, ümumi ünsiyyət dilinə-rus dilinə malikdir. Biz Rusiya imperiyasını, Sovet imperiyasını birgə qurmuşuq və yaxın yüz il üçün də gələcəyimizi birgə qura bilərik. Mən sizə deyirəm ki, bu gün prezident Vladimir Putin tərəfindən irəli sürülən nəhəng Avrasiya İttifaqı layihəsi bizim dost ölkələrə suverenliklərini saxlamaq, bir-birlərinin daxili işlərinə qarışmamaq, qarşılıqlı hörmət əsasında birləşdirməyə imkan verir.

Avrasiya İttifaqına inteqrasiya könüllü prosesdir. Qafqazda sülh məhz region ölkələrinin bu ittifaqa üzvlüyündən asılıdır. Əgər biz Qafqazda sülhə nail olmaq, siyasi problemləri həll etmək istəyirikse o zaman bütün Qafqaz olaraq Avrasiya İttifaqına inteqrasiya etməliyik".

"Əgər Azərbaycan Avrasiya İttifaqına üzv olsa Qarabağ münaqişəsinin həlli mümkün olarmı?" sualına cavab olaraq Putinin müşaviri deyib: "Əminəm ki, biz vahid iqtisadi məkan formalaşdırsaq, müəssisələrimiz, insanlarımız arasında uzunmüddətli münasibətlər formalaşsa, bizim işgüzar dairələrimiz birgə biznes qursa o zaman qarşılıqlı etimad da möhkəmlənəcək, iqtisadiyyat siyasəti qabaqlayacaq. Əgər iqtisadiyyat siyasətdən qabağa keçəcəksə, deməli, həlli mümkün görünməyən siyasi problemlərin də həll edilməsi üçün əlavə imkanlar açılacaq.

Qeyd edək ki, rəsmi Bakı bu ittifaqa üzvlük məsələsinə əvvəldən soyuq yanaşır və heç kim xatırlamır ki, Azərbaycan üzvlük planları barədə danışsın. Rusiyada isə Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına qoşulmasını arzu edirlər və vaxtaşırı olaraq

təxmin etmək çətin deyildi və bu barədə dəfələrlə şərhlərimizdə qeyd etmişik. Aydındır ki, Rusiya postsovet məkanında həyata keçirdiyi siyasi-iqtisadi-hərbi inteqrasiya layihələrində Azərbaycanın da iştirakını arzulayır. O da bəllidir ki, Bakı bu yöndə qərar vermə-

na əlavə olaraq, eyni hərbi blokda təmsil olunmaq isə artıq müttəfiqlik deməkdir. Əgər bütün bunlar gerçəkləşməyə başlayarsa, onda münaqişəyə ehtiyac qalmır, yeganə problem Dağlıq Qarabağın hansı tərəfin inzibati sərhədləri daxilində qalacağı məsələsidir. Düşünü-

Qarabağ üçün Avrasiya İttifaqına üzv olmaq şərti?!

Sergey Qlazev Moskvanın mövqeyini ortaya qoydu; **Şahin Cəfəri**: "İtirilmiş torpaqları müstəqillikdən imtina bahasına geri qaytarmaq nə Azərbaycan dövlətinə lazımdır, nə də Azərbaycan xalqına"

Şahin Cəfəri

Bakını bu birliyə cəlb etmək təşəbbüslərinin olduğu müşahidə edilir.

Ekspertlər hesab edir ki, S.Qlazevin şərhini onun şəxsi fikirləri kimi dəyərləndirmək mümkün deyil. Çünki o, Kremldə məhz kurasıya etdiyi sahə üzrə danışır və deməli Rusiya rəhbərliyinin formalaşmış mövqeyindən, Avrasiya inteqrasiya konsepsiyasından çıxış edib. Birincisi, Kreml Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinin Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzvlüyündən keçdiyini qənaətinə gəlir.

Politoloq Şahin Cəfəri "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Sergey Qlazevin açıqlamalarını Rusiyanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə və bütövlükdə bölgəmizə baxışını anlamaq baxımından faydalı sayır. Çünki Qlazev diplomatik üslubdan istifadə etməyib və açıq, səmimi danışır: "Əslində bu mövqeni xüsusi yenilik kimi təqdim etməyə də ehtiyac yoxdur, çünki Moskvanın mövqeyinin aşağı-yuxarı bundan ibarət olduğunu

rəm ki, Bakının bu addımlarının müqabilində Moskva da "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın Azərbaycanın tərkibində qalması yönündə mövqe dəyişikliyi baş verə və onlar erməni tərəfini buna razı sala bilər. Sergey Qlazev də məhz bu ssenari-ni nəzərdə tutur".

Politoloq vurğuladı ki, bu ssenari Azərbaycanın müstəqilliyinin ciddi şəklində məhdudlaşması, hətta itirilməsi deməkdir. Azərbaycan rəhbərliyi indiyədək bu addıma getməyibsə, səbəb həmin yolun müstəqilliyin itirilməsi perspektivi vəd etməsidir: "Digər tərəfdən, Avrasiya İttifaqına, KTMT-yə qoşulmaq Ermənistanın razılığını tələb edir. Yəni, biz bu yöndə qərar versək, Ermənistandan xahiş etməliyik ki, müraciətimizi qəbul etsin. Bunun ən azı psixoloji baxımdan nə dərəcədə çətin və ağır olduğunu yəqin ki, hər kəs dərk edir, hələ digər məsələləri qoyaq bir kənara...

Rusiyanın inteqrasiya layihələrində, yeni SSRİ-nin qurulmasında iştirak etmək sərfəli və əlverişli yol olsaydı, Azərbaycan hakimiyyəti yəqin ki, indiyədək bu istiqamətdə qərarını verər və seçimini edər. Etməyibsə, deməli, sərfəli deyil, bu qəddər bəsit. İtirilmiş torpaqları müstəqillikdən imtina bahasına geri qaytarmaq nə Azərbaycan dövlətinə lazımdır, nə də Azərbaycan xalqına".

□ Etibar SEYİDAĞA

Qərb mediasında Azərbaycanla və Azərbaycan hökuməti ilə bağlı tənqidi yazıların sayı son zamanlar ciddi şəkildə artıb. Hücum kampaniyasının vüsət aldığı ötən həftə hətta Azərbaycanın prezidenti tərəfindən Avropa Birliyinin səfirlərini qəbul edərkən də dilə gətirildi. Bəs Azərbaycan hökumətinin ABŞ-la, Avropa Birliyi ilə münasibətləri mediada təqdim olunduğu kimi çox gərgindir, yoxsa əslində münasibətlər heç də pis deyil, hansısa xüsusi dairələrin sifarişi ilə hücum kampaniyası aparılır?

Politoloq Elşən Mustafayev bildirdi ki, ABŞ və Avropa Birliyi ilə münasibətlər hər zaman mediada təqdim olunan kimi olmur. Bəzən ola bilər ki, bu münasibətlər mediada təqdim olunan daha gərgin və yaxud ondan xeyli yumşaq olsun. Əslində isə əlaqələrin hansı səviyyədə olduğunu rəsmi tərəflər daha yaxşı bilir. Mediada təqdim olunan qiymətlər isə ya jurnalistlərin araşdırmalarından gəlirdi nəticələrdən, ya da rəsmilərin mediaya sızdırdığı lazım bildikləri qədər informasiyalardan doğur: "Bu da münasibətlərin hansı səviyyədə olduğu barədə fikirlər yürütməyə əsas versə də tam mənzərəni açmır. Dövlətlər arasında olan münasibətlərdə əsas faktorlardan biri də odur ki, mümkün qədər körpülər yandırılmasın. Yaranan narazılıqlar nə qədər böyük ölçüyə gəlsə də danışıqlar üçün yer saxlanılmasına hər zaman fikir verilib. Bu gün üçün Azərbaycan hakimiyyətinin Qərblə münasibətlərində razılaşdırılmayan məqamlar kifayət qədərdir. Bu, Avropa Parlamentinin bəyanatlarında, ABŞ sözcülərinin, açıqlamalarında, hökuməti öhdəlikləri yerinə yetirməyə çağırış-

Qərblə münasibətlər - mediada yazıldığı kimidir, yoxsa?..

Ekspertlər ABŞ-ın, AB-nin Bakı ilə münasibətlərinin real durumundan danışdılar

Elşən Mustafayev

larda özünü göstərir. Amma eyni zamanda danışıqlar da davam elətdirilir. Bu gün Avropa Birliyi ilə saziş layihəsinin hazırlanması ilə bağlı proseslər davam edir, digər məsələlərdə də müəyyən şərtlər var. Deməli tərəflər münasibətlərin davam etdirilməsində və normalaşdırılmasında maraqlıdırlar".

Gənc Demokratlar İnstitutunun rəhbəri Yeganə Hacıyeva isə bildirdi ki, müxtəlif media orqanlarında Azərbaycanla, hakimiyyətlə bağlı yazılanların əksəriyyəti rəsmi mövqe

deyil, jurnalistlərin, müxtəlif lobi qruplarının sifarişi ilə yazılan yazılardır: "O cür yazıları Avropa Birliyinin, ABŞ-ın rəsmi mövqeyi kimi qələmə vermək doğru deyil. Mən Azərbaycanın ABŞ və ya AB ilə münasibətlərinin gərgin olması fikri ilə qəti razi deyiləm. Hazırda Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə münasibətlərinin gərgin olmasını göstərmək istəyən və bu münasibətlərin gərgin olması üçün dayanmadan çalışan dairələr var. Bu dairələr ABŞ-da, həm də AB-də belə bir görüntü yarat-

Yeganə Hacıyeva

maqdadırlar. Gəlin istər ABŞ, istərsə də AB ilə mövcud münasibətləri dəyərləndirək. Məsələn, ABŞ-ın Azərbaycanla münasibətlərinin gərginləşməsinə iddia etmək üçün hansı əsaslar var? Nə dəyişib?

Azərbaycan ABŞ-ın vacib strateji-iqtisadi tərəfdaşı, qlobal enerji təhlükəsizliyində və Cənubi Qafqazda ən böyük ticarət tərəfdaşı olaraq qalır. Azərbaycan yenə də ABŞ-ın qlobal hərbi strateji, enerji stabilliyi və təhlükəsizliyində mühüm rol alan bir tərəfdaşı kimi həmçinin Avropanın enerji

təhlükəsizliyində və qitələrarası transmilli enerji nəqli marşrutlarında ABŞ-la eyni mövqedən çıxış edir. Münasibətlərdə dəyişən və ya gərginləşən bir məqam mövcud deyil.

Eyni dəyərləndirməni AB ilə münasibətlərə tətbiq edək. Azərbaycan AB münasibətləri müstəqilliyimizin ilk illərindən günümüzdə qədər inkişaf edir. Azərbaycan xarici siyasətinin başlıca prioriteti kimi qərbə və Avropaya inteqrasiyanı seçmiş, 2001-ci ildən Avropa Şurası-

nın üzv olmuş, bu illər ərzində Avropa Birliyi ilə müxtəlif sahələrdə müştərək komissiyalarda ölkəmizdə və regionda müxtəlif sahələrdə, siyasi, demokratiya, enerji, təhlükəsizlik, mədəniyyətlərarası dialoq sahələrində əməkdaşlıq etmişik. ATƏT-lə siyasi və demokratikləşdirmə sahəsində, bu qurumun Demokratik Təsəvvürlər və İnsan Hüquqları Bürosu ilə daxili və beynəlxalq seçkilərin monitorinq qrupu çərçivəsində daxili və beynəlxalq seçkilərdə əməkdaşlığımız uzun illər mövcuddur, milli qanunvericilikdə və prosedurlarda Avropa standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində böyük işlər görmüşük, qlobal formada bir çox ölkə və regionu əhatə edən ikili və çoxtərəfli anlaşmalar imzalamışıq. Avropanın enerji təhlükəsizliyində rol almış və təşəbbüskar bir ölkə kimi, enerji sahəsində güvənli, dərin və inkişaf edən əməkdaşlığımız mövcuddur. Hal hazırda AB ilə qarşılıqlı faydalılıq əsasında strateji əməkdaşlıq sazişinin işlənməsi uğurla davam edir".

Y.Hacıyevanın sözlərinə görə, münasibətlərdə dövlətlərarası həyata keçirilən real siyasətlə, daxilə müxtəlif siyasi-iqtisadi dairələrin məxsus qüvvələrin yaratmağa çalışdığı rəyləri bir birindən fərqləndirmək lazımdır: "Önemli olan birincisidir və bu münasibətlərdə ABŞ tərəfindən heç nə dəyişməmiş, AB ilə isə planlaşdırılan dəyişikliklər müsbətə doğrudur".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Rusiya daha bir ölkənin təzyiqləri qarşısında

Elxan Şahinoğlu: "Kanada Amerika ilə eyni dəyərləri bölüşür"

Kanada parlamenti "Xarici ölkələrin korrupsiyalaşmış hökumətlərinin qurbanları" ilə bağlı qanun qəbul edib. Sənəd qanun qarşısında hər kəsin cavabdehliyini təsbit edən qanun adlanır.

Qanun əsasən, insan hüquqlarının pozulduğu ölkələrin hökumət nümayəndələrinə məxsus aktivlərin dondurulması və onların vizalarının ləğvini nəzərdə tutur. Müzakirələr zamanı təkliflər səslənib ki, ilkin olaraq "Maqnitski adına qanun" Kanadada çirkli pulların yuyulmasını həyata keçirən və vətəndaş hüquqlarının pozulduğu Rusiya, Venesuela, İran, Vyetnam və Myanmaya tətbiq olunsun.

Qeyd edək ki, bundan beş il öncə ABŞ-da qəbul olunan "Maqnitski aktı" fərdi şəkildə onlarla Rusiya vətəndaşı barəsində sanksiyalar tətbiq olunmasına imkan verib. Akt "Hermitage Capital" fondunun hüquqşünası Sergey Maqnitskinin adı ilə adlandırılıb. Ba-

rəsində sanksiyalar tətbiq olunan həmin şəxslər Sergey Maqnitskinin 2009-cu ildə Moskvanın "Matrosskaya tişinə" həbsxanasında müəmmalı şəkildə dünyasını dəyişməsi olayı ilə əlaqəli hesab olunur.

Kanada da belə bir qanunun qəbul edilməsi ilə bağlı bir sıra müzakirələr açılib. Xüsusilə, qanunun ilk tətbiq olunduğu ölkələr sırasında Rusiya və İranın da olması Amerikanın hər iki dövlətə növbəti hücumu kimi qələmə verilir. Birləşmiş Ştatların yaxın əlaqələri olan ölkələr vasitəsilə Rusiyaya bu tipli təzyiqlər etdiyi vurğulanır.

Qanunun insan hüquqlarının pozulduğu ölkələrə tətbiq olunacağına qeyd olunması Azərbaycan tipli dövlətlərdə müzakirələrə yol açır. Ölkəmi-

zin Qərbdən ən çox bu ad altında təzyiqlərə məruz qalmasının bu qanunun bizim əleyhinə də tətbiq ediləcəyi barədə fikirlər meydana çıxarıb.

Politoloq Elxan Şahinoğlu Kanadanın da ABŞ-ın yolunu getdiyini qeyd etdi: "Kana-

da Amerika ilə eyni dəyərləri bölüşür. Digər tərəfdən Kanadada Ukrayna torpaqlarının işğalı məsələsində Amerika qədər həssasdır. Məsələ burasındadır ki, Kanadada böyük ukraynalı diaspora yaşayır. Onlar Kanadanın siyasətinə təsir et-

mək imkanına malikdirlər. Həmin ukraynalılar vətənlərinə bağlıdırlar və Rusiyanın Kırım işğalını və Donbas separatçılarına dəstəyini pisləyirlər. Kanada Amerikanın mütəfiqidir. Mümkündür ki, Rusiya əleyhinə qəbul olunan sanksiya qətnamələrində Vaşinqtonun rolu olub. Ancaq Vaşinqtonun Kanada hökumətinə təzyiq etdiyini də düşünürəm. Elə hallar olub ki, Kanada hökuməti Ağ Evin siyasətini dəstəkləməyib və onun hansısa siyasətinə qoşulmayıb. Ancaq indiki halda, Kanada özü də insan haqları və Ukrayna mövzusunda həssas olduğundan Rusiya və digər dövlətlərə qarşı sanksiya qətnaməsi qəbul edib".

E.Şahinoğlu Azərbaycanın Kanada ilə münasibətlərinin normal olduğunu söylədi: "Amerikanın və Kanadanın qəbul etdiyi son sanksiyalar insan haqlarını pozan, korrupsiyaya uğramış və siyasi məbusları olan bir çox ölkəyə şamil edilə bilər. Siyasi və təhlükəsizlik baxımından Azərbaycanın ABŞ-la münasibətləri normal səviyyədədir. Azərbaycanın Kanadada ilə münasibətləri də pis deyil. Ancaq Azərbaycanda insan haqlarının vəziyyəti ilə bağlı tənqidi hesabatlar da ortada var. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Konqresdəki əksəriyyətin mövqeyi heç vaxt Azərbaycanın xeyrinə olmayıb və parlament səviyyəsində ölkəmiz əleyhinə qətnamənin qəbul ediləcəyi istisna deyil. Ancaq Kanada parlamentinin də Azərbaycana qarşı hansısa sanksiya qətnaməsi qəbul edəcəyini gözləmirəm. Əslində bu cür təhlükələrdən qurtulmağın yeganə yolu siyasi və məhkəmə islahatlarının dərinləşdirilməsi və mübahisəli adlandırılan məbusların əfv olunmasıdır ki, bu cür qətnamələr Azərbaycanı hədəf almasın və düşmənlərimiz olan erməni separatçılara bızə qarşı bəhanə verməsin".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Zəlzələ ilə qorxutmaq

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Musavat.com saytı sağ olsun, son çağlar bəzi futbol oyunlarını canlı yayır, mən də həvəs olanda ordan-burdan baxıram. Sırağün Almaniya-Azərbaycan oyununun ikinci hissəsinə bir az baxdım, çox təəccübləndim. Doğrudan da AzTV düz deyirmiş, Almaniya dağılıbdır. Çünki alman azarkeşlər, stadionun diktoru dayanmadan oyunçuları ruhlandırır, cürbəcür şüarlar qışqırırdılar. Sanki Azərbaycan futbol yığmasını udmaq çox çətin işdir. Sanki bu qələbə bunlara nəşə sevinc gətirəcəkdir. Utanım yerinizə. Gör qosqoca Almaniya nə günə düşübdür.

Utanmaq temasını açmışkən, ötən yazımda zəlzələ söhbətini anons eləmiş, söz vermişdim davamı olacaq. Demək, sən demə, hansısa telekanalizasiya Bakıda güclü zəlzələ olacağı xəbərini veribdir, bu isə camaatımızda təşviş yaradıbdır. (Bilmirəm Nuşirəvan müəllim hara baxır. Görünür, başı hansısa kanalını nuşi-can eləməyə qarışıbdır). Təbii ki, savadsızlıq kütləvi şəkildə hökm sürür. Bu insanlara milyoncu dəfə izah eləsən ki, zəlzələni öncədən bilmək mümkün deyil, dünya elmində hələ bu metod, üsul, texnika kəşf edilməyibdir, heç kəşfi də üfüqdə görünür - yenə elmi qırağa qoyub hansısa yoluq mətbəx verilişi telekanalizasiyasına inanacaq. Bir az freydzimlə izah eləmək olar. Camaat elə pis durumda, elə problemlər içində yaşayır ki, dünyanın alt-üst olmasını gizli şəkildə, necə deyərler, "bilmir ki, bilmir" formasında arzulayır. Axı zəlzələ olub bank yerə girsə, krediti də verməyəcək. Bina başına uça arvadın deyindən, uşağın repetitor borclarından, nə bilim, su pulu yağın əbləhdən gizlənməkdən canı qurtaracaqdır.

Uzun sözün qısa, son zəlzələ anonsunda bir ali təhsilli qohum xüsusi canfəşanlıq edib, bütün qohumlara zəng vurub deyirmiş ki, çarpayını tərs çevirin yatın. Guya baş divara tərəf yatanda zəlzələdə ölmək ehtimalı artmış. Bilmirəm bu onun öz ağılının məhsuludur, ya bunu da televizorda deyiblər, hər halda biabırılıqdır. 5 il texniki təmayüllü universitet oxu, axırda da zəlzələ anonsuna inan. Məncə, evin damına çıxıb dəmir vedrə danqıldatsa zəlzələ bəlkə azalar. Axı zəlzələni torpağın altındakı öküz eləyir. O orda tısbağanın belində durubdur. Öküzə milçək qonanda quyruğunu yelləyir, nəticədə tv-lərimiz zəlzələ olmasını duyur.

Zarafat bir yana, adamlar orta məktəbi oxumurlar. Bu üzdən bəzən hansısa elmi-populyar ədəbiyyat el arasında qılamur bir kitab kimi dəbə minir. Bir tanış var, deyir keçən il Türkiyədə dincəldirdim, az qala hər çimərliyə gələn qadının əlində Yuval Noy Harare adlı yəhudi alimin "Sapiens - bəşərin qısa tarixi" kitabını gördüm. Guya bundan nəşə böyük biliklər əldə edirlər. Bizdə də bir ara bu müəllifi kimlərsə üfürdülər, kitabını onlayn tapıb parçalar oxudum. Məlum oldu yeni heç zad yoxdur, yuxarıda yazdığım kimi, orta məktəb biliklərinin bir az konfet kağızı kimi parlaq, şıqqış şeylərə bürünüb sınınmasıdır. Adamlar orta məktəbi repetitor yanında, 1-2 fəndən bal yığıb hansısa gerizəkali Azərbaycan universitetinə girməyə həsr edirlər, sonra da belə kitablar görəndə hayıl-mayıl olurlar. Əlbəttə, öyrənmək həmişə yaxşıdır, buna etirazım yoxdur. Necə deyərler, Anar sədr olan ərazidə Fikrət Qoca da Şekspirdir. Sadəcə, elmin, biliklərin belə öteri, pop-kültür şəklində oxunması axırda elə zəlzələni öncədən bilməyə inanan kütləni yaradır. Bir şeyi də qeyd edim ki, mənə, dünya kütləvi şəkildə başdanxarablığa yuvarlanır. Təsəvvür edin, Selena Qomes adlı bir burnufırtlıq mənasız qızın 100 milyon sosial şəbəkə izləyicisi varmış. Üstəlik, dünyanın ən tanınmış jurnallarından "Taym" son nömrəsinin üz qabığına həmin bu Qomesin fotosunu yerləşdiribdir.

Qaldı zəlzələnin qabaqcadan xəbər verilməsi, Yer qarpız kimi balaca bir şey deyil. Onun neçə kilometrə çatan qabığı var, litosfer təbəqəsi, tektonik laylar-zad var, maqma qatı, nə bilim, fay qırıqları söhbəti var... Bütün bu dərin yerlərdə hansı enerji yığılacaq, hansı təbəqə hara sürüşəcək, bunun təkanları yuxarıdakı böcəklərə - yeni biz insanlara nə cür çatacaq, bunu qabaqcadan demək imkansızdır. Təkrar yazdım ki, bəlkə bu dəfə inandılar.

Qaldı yatmaq, ən yaxşısı çarpayının altında yatmaqdır. Ora bir kilo ət, balonda su-filan da qoyun. Qardaş qardaşa, telekanal camaata deməzdi, mən sizə dedim...

Okyabrın 8-də Tbilisidə GUAM-ın 20 illiyinə həsr olunmuş görüş keçirilib. Görüşdən sonra mətbuat konfransında çıxış edən Gürcüstan xarici işlər naziri Mixel Canelidze Gürcüstanın GUAM-da fəal rol oynamaqda davam edəcəyini bildirib.

Qeyd edilib ki, imzalanan birgə Bəyannamədə GUAM-ın gələcək illər üçün əsas prioritetləri əks olunub.

APA-nın məlumatına görə, çıxış edən Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov GUAM-ın 20 illiyinə həsr olunmuş tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Gürcüstana təşəkkür edib. E. Məmmədov GUAM uğurlu təşkilat kimi özünü doğrultduğunu vurğulayıb: "Təşkilata üzv ölkələr arasında ticarət və investisiyalar sahəsində əməkdaşlıq mövcuddur. İqtisadi sahələrdə əməkdaşlığın daha da gücləndirməklə bağlı ümumi razılıq var".

Moldovanın xarici işlər və avrointegrasiya naziri

Andrey Qalbur öz növbəsində deyib ki, gələn il GUAM-a sədrlik Moldovaya keçir: "Moldova sədrliyi dövründə üzv ölkələr arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün çalışacaq".

GUAM- Gürcüstan, Ukrayna, Azərbaycan və Moldovanı birləşdirən regional təşkilatdır. GUAM Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova və Ukrayna prezidentlərinin 10 oktyabr 1997-ci ildə, Strasburqda Birgə Kommünike imzalamağı ilə bu dörd dövlətin birliyi kimi fəaliyyətə başlayıb. Kömmunikədə prezidentlər suverenlik, ərazi bütövlüyü, sərhədlərin toxunulmazlığı, demokratiya, hüququn əlilliyi və insan hüquqlarına hörmət prinsipləri əsasında Avropada sabitliyin və təhlükəsizliyin gücləndirilməsi məqsədilə dördtərəfli əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

1999-2005-ci illərdə Özbəkistan da təşkilatın üzvü olub. Təşkilatın adı üzv ölkələrin adlarının ingilis dilindəki baş hərflərindən əmələ gəlir. Özbəkistanın üzv olduğu dövrdə isə təşkilat GUUAM adlanırdı.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, təşkilatın perspektivləri bərəsində bu yaxınlarda Ukraynanın xarici işlər naziri ilə söhbəti olub: "Nazir Pavlo Klimkin bildirdi ki, GUAM-a mara-

GUAM yenidən aktivləşir: perspektivdə nələr var?

Politoloq: "Bu qurumda böyük hədəflər gözləməyə dəyməz"

var və yaxın günlərdə Tiflisdə yığılaçaqlar. Doğrudan da belə də oldu. Orada maraqlı fikirlər səsləndi. Azad iqtisadi zonanın yaradılmasından tutmuş, idman yarışlarının keçirilməsinə qədər müxtəlif təkliflər səsləndi. Ancaq bir şey də var ki, bu təklifləri 20 ildir eşidirəm və GUAM çevik bir təşkilat deyil. Ümumiyyətlə, beynəlxalq aləmdə bu kimi müxtəlif formatlar var, ancaq demək olmaz ki, onların hazırlanması ilə bu dörd dövlətin birliyi kimi fəaliyyətə başlayıb. Kömmunikədə prezidentlər suverenlik, ərazi bütövlüyü, sərhədlərin toxunulmazlığı, demokratiya, hüququn əlilliyi və insan hüquqlarına hörmət prinsipləri əsasında Avropada sabitliyin və təhlükəsizliyin gücləndirilməsi məqsədilə dördtərəfli əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Politoloq bildirib ki, Moldovanı GUAM-da zəif halqa hesab edir:

"Moldovanın indiki prezidenti də Rusiyapərəst siyasət yürütməyə çalışır. Klimkinə bu bərədə də sual verdim. O bildirdi ki, Moldovada prezidentin açıqlamaları Kiyevi narahat etsə də əsas söz sahibi parlament və hökumətdir. Onlar isə GUAM-la əməkdaşlığa önəm verirlər. Mən də razıyam ki, Moldovada prezidentin sözü tam keçərli deyil. Ancaq bu o demək deyil ki, Moldova GUAM-da fəaldır. Passivliyin səbəblərindən biri də yaqın ki, Moldovanın kasıb ölkə olmasıdır. Çünki buna görə, regional layihələrdə iştirak edə bilmir. Ümid edirəm ki, Azərbaycan-Gürcüstan arasındakı enerji-nəqliyyat əlaqələrini daha da genişləndirmək olar. Separatizm məsələsində isə bəli, bu dörd ölkə hər zaman əməkdaşlıq edir, beynəlxalq birlikdə ortaq sənədlərin qəbuluna çalışırlar. Lakin GUAM-dan böyük hədəflər gözləmək yersizdir".

E.Şahinoğlu səslənən bəzi təklifləri müsbət dəyərləndirə də bunların uzun illərdir təkrarlandığını bildirib:

"1990-cı illərin sonunda bir neçə GUAM konfransında iştirak etdim. Orada da əməkdaşlığın genişləndirilməsi müzakirə edilirdi. Ancaq proses çox zəif gedir. Azərbaycan maraqlı təklif irəli sürüb ki, ölkələrin idman yarışları keçirilsin. Əsas odur ki, açıqlanan təşəbbüslər həyata keçirilsin. Söz kimi qaldıqca GUAM çevik quruma çevilməyəcək. Bir neçə regional təşkilatlar var ki, elə GUAM-ın günündədir. Məsələn, Rusiya ilə Gürcüstan və Ukrayna arasında münasibətlər gərgindir. Ukrayna və Gürcüstan Avropanın tərkib hissəsi olmağa çalışır. Azərbaycanın isə hədəfləri fərqlidir. Azərbaycan Rusiyanın işğalçı Ermənistanı dəstəkləməsinə baxmayaraq, normal qonşuluq münasibətlərini davam etdirir ki, Rusiyadan gələn təhlükədən özümüzü sığortalaya bilək. Yaxud da biz, Gürcüstan kimi Avropa İttifaqına üzv olmaq istəyirik. Eləcə də NATO-ya üzvlük baxımından da bu, belədir. Burda da Azərbaycan Rusiyanın siyasətinə zidd addımlar atmır. Yeni xarici siyasətdən də görünür ki, GUAM ölkələrinin hədəfləri fərqlidir".

□ Əli RAİS

Avropa və ABŞ-ın ölkəmizə güclənən diqqətində ilginç gəlişmə

Avropa Birliyinin (AB) xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Federika Mogerininin müavini Jan Kristof Bellard dünən - oktyabrın 9-da Azərbaycana gəlib. Qurumun ölkəmizdəki təmsilçiliyinin siyasət şöbəsinin rəhbəri Denis Danilidisin APA-ya verdiyi məlumata görə, səfər tanışlıq məqsədi daşıyır və görüşlərdə əsasən "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitinə hazırlıq məsələləri müzakirə olunacaq.

İki günlük səfər çərçivəsində qonağın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və xarici işlər naziri Elmar Məmmədovla, habelə digər rəsmi şəxslərlə görüşləri gözlənilirdi. Xatırladaq ki, cəmi bir neçə gün öncə - ötən həftə, oktyabrın 4-də AB-nin Brüsseldə akkreditə olunan səfirliyinin daxil olduğu Avropa Birliyi Şurasının Siyasi və Təhlükəsizlik Komitəsinin nümayəndə heyəti Bakıda olmuş və Azərbaycan prezidenti tərəfindən qəbul edilmişdi.

Həmin görüş zamanı prezident AB-Azərbaycan əlaqələrinin bundan sonra daha yüksək səviyyəyə qaldırılmasında rəsmi Bakının da maraqlı olduğunu vurğulamış, eyni zamanda Azərbaycanın Qarabağ şərti olduğunu söyləmiş, həmçinin, ölkə başçısı gələn ay, noyabrın 24-də Brüsseldə keçiriləcək AB-nin "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitinə mütləq qatılacağını vəd etmişdi.

Mogerininin müavininin bu kimi açıqlama və təmaslardan bir həftə keçməmiş ölkəmizə təşrif buyurması sözsüz ki, boşuna deyil və ilk növbədə Azərbaycanın AB üçün, bütövlükdə Avropa üçün artan dəyəridən xəbər verir. Söhbət ilk növbədə ölkəmizin energetik əhəmiyyətindən, Avropanın Rusiya qazından asılılığının azaldılmasına Bakının verəcəyi real töhfədən gedir (Söz düşmüşkən, gələn il "Şahdəniz-2" qazını Avropaya çatdıracaq Cənub Qaz Dəhlizinin birinci hissəsi işə düşəcək).

O Rusiya ki, ABŞ-la yanaşı, hazırda Avropa da gərgin münasibətlərdədir və bu gərginlik indi təkcə Ukrayna böhranına, Krımın ilhaqına görə deyil. İndi bəlli olur ki, Moskva AB-ni daxildən zəiflətmək və dağıtmaq üçün ona üzv ölkələrin (İspaniya) ərazisində separatizmi də himayə etmək kursu da götürüb.

Yeni gəlişmə, ABŞ-ın Rusiyadakı yeni səfiri Con Xatsmanın bəyan etdiyi ki, Vaşinqtonun Moskva ilə münasibətlərində həlledici məsələ "Ukraynanın suverenliyinin onun bütün ərazilərinə yayılması" olacaq. Musavat.com-un Azadlıq Radiosuna istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə diplomat özünün andiçmə mərasimində deyib.

Yeni səfirin sözlərinə görə, Rusiya ABŞ-la əlaqələri yaxşılaşdırmaq istəyirsə, o zaman ilk addım kimi Moskva Ukray-

Bakıya Qərbdən dəstək kimi mesajlar - Azərbaycanın önəmi artır

Avropa Birliyindən, ABŞ-ın Rusiyadakı yeni səfirindən, nüfuzlu "Bloomberg" nəşri və amerikalı politoloqdan ölkəmizlə bağlı mühüm mövqe və gedişlər; "Dağlıq Qarabağ işğal edilib"; "Sərhədləri dəyişmədən də müqəddəratı təyin etmək olar..."

nanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində öz ərazilərinə nəzarəti qaytaracağı təmin etməlidir. "Bu - təkcə Moskvanın ABŞ-la problemi deyil. Həm də Avropa ilə, Kanada ilə, praktik olaraq istənilən inkişaf etmiş ölkə ilə problemidir", - deyir diplomat xəbərdarlıq edib.

Dünyanın 1 nömrəli dövlətinin Rusiyadakı baş diplomatının bu sözlərinin əlbəttə ki, postsovet məkanında ərazisinin bir hissəsi işğal altında olan Azərbaycan dövlətinə də dəxli var - pozitiv planda təbii ki. Çünki bizim suverenliyimizin bərpa olunmasında da əsas əngəl mehiz Rusiya olaraq qalır.

Doğrudur, Amerikadakı imkanlı erməni lobbisinin sayları hesabına Qarabağ məsələsində separatçılara müəyyən himayə hiss olunur. Eyni zamanda xristian amili gizli-açıq şəkildə özünü vaxtaşırı büruzə verməkdədir. Lakin o da faktıdır ki, ABŞ ötən 29 ildə rəsmi səviyyədə heç vaxt Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü şübhə altına almayıb, Dövlət Departamenti-nin hər il dünya üzrə insan haqlarının durumuna dair yaydığı hesabatda da Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ərazisi kimi qeyd edilir. Bu xüsusda Bakının tam haqqı çatır ki, Vaşinqtondan Ukraynanın ərazi bütövlüyü məsələsində göstərdiyi prinsipliyyəti Rusiyanın regiondakı əsas müttəfiqi Ermənistan qarsı da ortaya qoysun.

Qarabağ ittifafından söz düşmüşkən, bu arada Birləşmiş Ştatların aparıcı nəşrlərindən sayılan "Bloomberg"-in açıqladığı materialda Dağlıq Qarabağın erməni qüvvələri tərəfindən işğal edildiyi xüsusi qeyd olunub. Bu məqam Amerikada erməni lobbisinin at oynatması fonunda Azərbaycan çıxarında yetərinə önəmli hesab oluna bilər.

"Yeni Müsavat"-ın verdiyi xəbərə görə, "Bloomberg" bu xüsusda qeyd edib: "Ermənilər Dağlıq Qarabağı və onun ətrafındakı 7 rayonu (bufer zona kimi) 1991-1994-cü illərdə zəbt ediblər. Nəticədə 25 min nəfər həlak olub. 1 milyon nəfər qaçqın düşüb. Qarşılıqlı müqəddəratı təyin etmə hüququna istinad edib müstəqilliyə can atması tendensiyası görünür. Beynəlxalq birlik bundan narahatdır. Aydındır ki, bəzi hallarda beynəlxalq birlik sərhədləri dəyişmədən də müqəddəratı təyin etməyi təklif edə bilər".

Bunu da Pol Qobi söyləyib.

Söz gəlişi, Azərbaycan da Qarabağ məsələsində ehtilafı erməni xalqı artıq bir dəfə öz müqəddəratını təyin edib, o zaman bundan ədalətli həll yolu nə ola bilər ki? "Bloomberg"-in də vurğuladığı kimi, yalnız ən yüksək muxtariyyət.

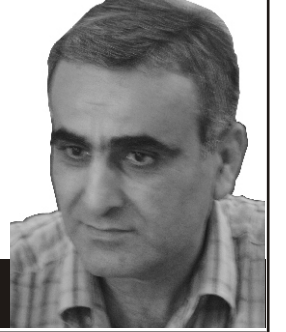
Bütün hallarda "İraq Kürdistanı" və Kataloniyadakı referendumlardan sonra Avropa Birliyi rəsmilərinin, ABŞ-ın Rusiyadakı yeni səfirinin, eyni vaxtda nüfuzlu "Bloomberg" nəşri və politoloqunun təmsalında Bakıya ünvanlı bu kimi revanslar, ədalətli mövqe və gedişlər həm Azərbaycana mühüm mesajlar, həm də bütövlükdə Qərbi üçün ölkəmizin artan önəmi olaraq dəyərləndirilə bilər.

Şübhəsiz ki, artan bu önəm qarşılıqlıdır. Deməli, Rusiya bu prosesi xüsusi diqqətdə saxlayacaq və ona müdaxilə etməyə, onu ləngitməyə çalışacaq. Necə? Bu, artıq ayrı yazının mövzusu.

□ Siyasət şöbəsi

Qarabağ nağılı təzə "aranjeman" da

Zahid SƏFƏROĞLU
zsfaroglu@gmail.com

Putin köməkçisi Sergey Qlazev bu günlərdə İrəvanda açıq mətnlə işarə edib ki, bəs, Qarabağ ittifafının həlli yalnız Avrasiya Birliyi çərçivəsindədir. İnanan daşa dönsün! Buna bənzər bəyanatları biz Rusiyanın bir çox qeyri-rəsmi şəxslərinin, o sırada bəzi tanınmış ekspertlər və "Kremlin danışan dil"lərindən sayılan Duqinin, Jirinovskinin də dilindən vaxtaşırı eşitməmişik.

Boş şeydir. Çünki SSRİ qiyafəsində "Avrasiya Birliyi" tərkibində Dağlıq Qarabağ məsələsinin necə "çözüləcəyini" artıq bir dəfə əyani görmüşük. Qurulandan cəmi 1 il, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti devrildəndən isə cəmi 3 il sonra (1923) SSRİ daxilində Dağlıq Qarabağdakı bir ovuc erməniyə muxtariyyət statusu verildi - ermənilərin müttəfiq respublikası ola-ola!

Halbuki, o vaxt Qarabağdakı ermənilərdən 3-4 dəfə çox azərbaycanlı Ermənistan SSR-də kompakt şəkildə yaşayırdı. Onlar nəinki muxtariyyətin qoxusunu belə görmədilər, üstəlik, 1948-50-ci illərdə soydaşlarımızın az qala yarısı zorla Ermənistandan deportasiya edildi - ki, ermənilər Ermənistanda azlıqda olmasınlar. Üstəgəl, qədim türk torpağı Zəngəzur Ermənistanına Moskva tərəfdən peşkəş edildi ki, Azərbaycanla Türkiyə arasında quru sərhədi olmasın, türk dünyasının coğrafi tamlığı pozulsun.

Yaxın tarixdə xalqımıza bu cür bəla və müsibətləri yaşatmış Rusiya imperiyasının çağdaş rəhbəri Putinin köməkçisi indi bizə köhnə nağılı təzə aranjemanda sınımaq istəyir, eyni aqibəti təkrar yaşamaq üçün bizi şirnikləndirir. Havayı söhbətdir. Daha doğrusu, havayı "pendir"dir - hansı ki, yalnız tələdə olur. Bu "pendir" naminə ikinci dəfə Moskvanın tələsinə düşməyə dəyərmi? Qətiyyətlə.

Biz bunu birdəfəlik kəsdirməliyik ki, rusun erməniyə simpatiyası həm də xristian amili ilə bağlıdır və Dağlıq Qarabağ konfliktinin ədalətli həlli də Kremlin bu konfliktə təsir imkanları artanda deyil, tam əksinə, ona təsiri həmişəlik itəndən sonra mümkün olacaq. Son 24 ilin mənasız danışıqlar təcrübəsi məgər bunu demir? Bəyəm ərazilərimizin on illərdə işğal altında qalmasının əsas səbəbkarı ermənilərlə faktiki, işğal ortağı olan Rusiya deyil?

Hərçənd, nankor ermənilər bunu da özləri üçün az hesab edirlər. Məsələn, görün, keçmiş erməni deputat Azat Arşakyan Qlazovla təxminən eyni gündə nə deyir. Deyir, "Rusiya Ermənistanı ələ keçirib Dağlıq Qarabağı Azərbaycana verə bilməz, çünki daha güclü qüvvələr ona icazə vermirlər, ABŞ və Avropa daha güclüdür".

Guya Moskva Qarabağı yazıq ermənilərin xəbəri olmadan Azərbaycana qaytarmağa hazırlaşmış. Halbuki, artıq əz edildiyi kimi, münasibətlər Moskva üçün yaxşı halda SSRİ tərkibində "dondurulmuş" halda, yəni, nə Azərbaycanın, nə də Ermənistanın xeyrinə çözülmüş kimi lazımdır. Krem üçün Qarabağ ittifafı sadəcə, Azərbaycanla Ermənistanı qorxudub yanında saxlamaq üçün bir vasitədir. Vəssalam.

O ki qaldı Dağlıq Qarabağın Azərbaycana qaytarılmasında guya Avropanın, Qərbin əngəl olmasına, bax, bu iddianı gərəkdir qəribçiliyə salmayaq. Ona görə ki, Güney Qafqaza nəzarəti ələ keçirmək üçün Qərbin, ABŞ-ın qarşısında hazırda tək "əngəl" - Rusiyanın bölgədəki əsas hərbi forpostu Ermənistanıdır. O üzəndən erməni Rusiyanın ağışından qoparmaq üçün Avropanın ona Qarabağ "konfeti" vəd etməsi istisna deyil.

Bu "konfet" verilməsinə önleməliyik. Necə?

Azərbaycanın Avropa üçün, Qərb üçün qat-qat vacib məmləkət olduğunu hər addımda sübut etməklə. Avropaya uzanan ortaqların, neft-qaz kəmərləri öz yerində, demokratiya paytaxtlarının, demokratik dünyanın hüsn-rəğbətini qazanmaqdan ötrü gərəkdir ki, ortaqların bölüşmək haqda da düşünək.

Bu xüsusda Azərbaycan prezidentinin gələn ay Avropa Birliyinin "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitinə qatılmaq üçün Brüsselə gedəcəyini anons etməsi, ümumilikdə təşkilatla Azərbaycan arasında münasibətləri daha yüksək səviyyəyə qaldırmaq əzmi çox önəmlidir. Öncəliklə də Ermənistanı önlemək baxımından...

O ki qaldı Qarabağı kimin qaytarmasına, əslində Qarabağı bizə nə Rusiya verəcək, nə də Qərb. Onu Azərbaycan əsgəri qaytaracaq, yaxud işğalçı Ermənistan üzərində əzici hərbi üstünlüyümüz işğala son qoyacaq. Yəni ya hərbi, ya da sülh yolu ilə. Bir şərtlə ki, regionda və dünyada gədən geosiyasi proseslərin nəbzini, siyasi konyunkturayı daqiq müəyyən edək və ən əlverişli fürsəti qaçırmayaq...

Son zamanlar hökumətin televiziya siyasətində ciddi dəyişikliklər baş verir ki, bunlardan da ən önəmlisi, media qurumlarında aparılan rəhbər dəyişiklikləridir. Məlum olduğu kimi, televiziya həm də ideoloji silahdır və onun kimin əlində olması çox önəmlidir. Bu baxımdan "Azad Azərbaycan" teleşirkətində baş verən rəhbər dəyişikliyinə sonra bu tipli addımların davam edəcəyi gözlənilirdi.

Bu mənada oktyabrın 6-da "Azərbaycan ədəbi dilinin qorunmasında və inkişafında KİV-in rolu" mövzusunda keçirilən konfransda prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun çıxışı da göstərdi ki, iqtidar bu mövzuda ardıcıl olacaq. Ə.Həsənov tədbirdə çıxış edərək bildirib ki, son 10 ildə Azərbaycanda süni reyting arxasınca qaçma da bu işdə rol oynayır: "Bu cür müzakirələrlə neqativ halların qarşısını almağa çalışırıq. Televiziya və KİV rəhbərləri məsuliyyətlərini dərk etməlidirlər. Çünki nümunələri onlar təqdim edirlər. Elə insanlar nümunə göstərmək lazımdır ki, onlar Azərbaycan xalqını təmsil etmək iqtidarına malik olsun".

Bu məsələ gündəmdə ikən bir mövzunun da müzakirəyə verilməsinə ehtiyac var. Rusiyanın "Russia Today", Qətərin "Əl-cəzirə" kimi beynəlxalq auditoriyaya xitab edən televiziya və radio kanalları yaradırlar. Azərbaycanda da əvvəl "ATV International" kanalı var idi, sonradan CBC kanalına çevrildi. Bu kanal Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yaymaq üçün nəzərdə tutulmuşdu. Bu kanalın verilişlərinin ingilis, rus, ərəb, fransız və digər dillərdə olması nəzərdə tutulurdu. İstənilən dövlətin belə bir kanala ehtiyacı var.

Media eksperti, jurnalist Qulu Məhərrəmli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu mövzu ilə bağlı fikirlərini səsləndirib. Onun sözlərinə görə, Rusiyanın "Russia Today", Qətərin "Əl-cəzirə" kanalları transmilli kanallardır:

"Elə dövlətlər var ki, informasiya müharibəsi aparmaq üçün müəyyən nəşrlər, televiziya və radio kanalları yaradırlar. Azərbaycanda da əvvəl "ATV International" kanalı var idi, sonradan CBC kanalına çevrildi. Bu kanal Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yaymaq üçün nəzərdə tutulmuşdu. Bu kanalın verilişlərinin ingilis, rus, ərəb, fransız və digər dillərdə olması nəzərdə tutulurdu. İstənilən dövlətin belə bir kanala ehtiyacı var.

Azərbaycanda transmilli telekanal açıla bilər - "Əl Cəzirə" və "Russia Today" nümunəsi

Qulu Məhərrəmli:
"Bu işi zəka səviyyəsinə görə geridə qalmış insanlara həvalə edəndə, ölkəyə fayda əvəzinə, zərər verə bilər"

Bəxtiyar Sadıqov:
"Beynəlxalq səviyyədə hazırlanmış jurnalistlərimiz, rejissorlarımız, operatorlarımız varmı?"

Vaxtilə ABŞ-in bir "Amerika" jurnalı nəşr olunur və SSRİ-də yayılırdı, onun çoxlu pərəstişkarları var idi. Burada əsas məqsəd Amerika mədəniyyətini, geyim və düşüncə tərzini təbliğ etmək idi. Eləcə də, "Amerikanın səsi" və "Azadlıq" radioları yaradılarkən onun əsas məqsədi Amerikanın düşüncə tərzini və demokratiyanı təbliğ etmək oldu. Prinsipcə, Azərbaycanda da belə bir kanalın yaradılmasına ehtiyac var. Xarici işlər Nazirliyinin tərkibində belə bir struktur yaratmaq olardı və onun əsas işi də Azərbaycanı

tanıtmaq, tarixini, bu gününü, Qarabağ problemi ilə bağlı məsələləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq olardı. Böyük Britaniyada ingilis dilində efirə verilən bir verilişdə Azərbaycan düşüncə tərzinin ifadə olunması olduqca maraqlıdır".

Media eksperti deyib ki, konsepsiya və strategiya aydın olanda qərar məsələsini də, maliyyə məsələsini də həll etmək olur: "Azərbaycanda media sahəsində çox peşəkar insanlar var. Onlar bu məsələdə fayda verə bilərlər. Lakin təəsüf ki, həmin peşəkarların bir

qismi kənar qalıb, onları bu işlərə cəlb etmək mümkündür. Önemli məqamlardan biri də odur ki, beynəlxalq aləmə çıxarsa, tətbiq etdiyin metodlar müasir olmalı, müasir texnologiyaya əsaslanmalıdır. Bu işdə doğru seçim olmazsa, nəinki ölkəni təbliğ edə bilər, əks effekt də verə bilər. Bunun üçün informasiya texnologiyalarını yaxşı bilən yüksək səviyyəli peşəkarlar olmalıdır. Bu işi zəka səviyyəsinə görə geridə qalmış insanlara həvalə edəndə, ölkəyə fayda əvəzinə, zərər verə bilər".

Milli Məclisin deputatı, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadıqov da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında beynəlxalq kanal yaratmağa ehtiyac olduğunu, lakin bunun o qədər də asan məsələ olmadığını diqqətə çatdırdı: "Azərbaycan hazırda inkişafının elə bir mərhələsinə gəlib çatıb ki, dünyaya deməyə sözü, ixrac etməyə məhsulu var. Ölkəmizin global proseslərlə bağlı gördüyü işlər, tədbirlər var. Məsələn, multikulturalizmin Azərbaycan modeli var ki, dünyaya gedən proseslərdə Azərbaycanın bu modeli sülh yaradan bir amil kimi iştirak edə bilər. Azərbaycan öz ayaqları üzərində duran müstəqil dövlətdir və dünyaya böyük fayda verir. Hər il bizdə xeyli fo-

rumlar keçirilir, ora dünyanın tanınmış insanları, elm adamları dəvət olunur. Azərbaycanın bir sıra kanalları peyk vasitəsilə dünyaya translyasiya olunur. Xaricdəki azərbaycanlıları onu izləyə bilərlər. Ancaq bizim dünyada sözümüzü dəyərcəyimiz televiziya kanallarına ehtiyacımız var. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün bu, çox önəmlidir. Ancaq burada peşəkarlıq məsələsi var, tarixi həqiqətlərimizi dünyaya necə çıxartmaq, onu beynəlxalq aləmin qəbul edəcəyi dildə necə təqdim etmək, verilişlərin hazırlanma səviyyəsi və sair nəzərə alınmalıdır. Bu, çox yaxşı istək olsa da, reallaşdırmaq o qədər asan deyil. Bizim maliyyə və texniki baxımdan problemlimiz yoxdur, ancaq beynəlxalq səviyyədə hazırlanmış jurnalistlərimiz, rejissorlarımız, operatorlarımız varmı? Lazım olsa dünyadan öyrənmək də olar, jurnalistlərimizi beynəlxalq praktikaya göndərmək olar. Hesab edirəm ki, beynəlxalq kanal lazımdır, Azərbaycan sistemli şəkildə dünyaya çıxmalıdır. Ancaq biz buna ələ başlamalıyıq ki, uğur qazanaq. Bu sahənin peşəkarlarını tapıb, onları öyrətmək, dünya təcrübəni öyrənişə ona uyğun olaraq yola çıxmaq lazımdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Bazarda ucuz və sağlamlığa təhlükəli

kərə yağları satılır - rəsmi xəbərdarlıq

Ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarəti kim və necə həyata keçirir?

Azərbaycanda kərə yağının bahalaşması ilə bağlı baş verən proseslər ölkəyə idxal olunan məhsulların keyfiyyətinə nəzarət məsələsini bir daha gündəmə gətirmiş oldu. Təcrübə göstərir ki, bir çox hallarda dünya bazarındakı dəyişikliklər üzündən bahalaşan məhsulların satışında azalma idxalçıların daha aşağı qiymətə, həm də daha aşağı keyfiyyətə mal gətirmələrinə yol açır.

Xatırladaq ki, ötən həftə kərə yağının kəskin bahalaşmasından sonra yaranan narazılıqlar bu məhsulun idxalçıların açıqlama ilə çıxış etməsinə səbəb oldu. Ölkənin 7 ən böyük yağ idxalçısı qiymət artımının səbəblərinə dair ictimaiyyətə izahat verdi. Həmin izahatdakı bir fikir xüsusilə diqqəti cəlb edir. Belə ki, idxalçı sahibkarlar bildirdilər ki, "bu gün mağazalarda digər ölkələrdən gətirilən bir sıra yağlar da istehlakçılara təklif olunur. Bu yağların qiyməti təxminən 12-13 manatdır".

"Yeni Müsavat"ın apardığı araşdırmalar göstərdi ki, hazırda bazarda qeyd olunan qiymətə satılan əsasən Rusiya, Belarus və Ukrayna mənşəli kərə yağlarıdır. Dövlət Statistika Komitəsinin açıqladığı məlumatdan aydın olur ki, 2017-ci ildə bu ölkələrdən yağın kiloqramı 2-4 dollara idxal edilib. Halbuki həmin ölkələrdə yüksək keyfiyyətli (72 və 82,5 faizli) kərə yağının topdansatış qiyməti 5 dollardan aşağı deyil. Bu işə qeyd olunan ölkələrdən gətirilən yağların keyfiyyətini ciddi sual altında qoyur.

Bu fakt diqqəti idxal olunan ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət məsələsinə yönəldir. Qeyd edək ki, ölkədə istehsal olunan və kənarından gətirilən ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət məsələsi ötən ilin dekabrında prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiq-

lənən "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə qarşıya qoyulan prioritet məsələlərdən biridir. İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi tərəfindən bu ilin 6 ayı üzrə həmin sənəddə

nəzərdə tutulan tədbirlərin icra vəziyyətinin monitorinqi aparılıb. Monitorinq göstərib ki, "Əhalinin bütün təbəqələrinin etibarlı ərzaq təminatına nail olunması mexanizmlərinin formalaşdırılması" prioritetinin icrası istiqamətində işlərə hələ başlanmayıb.

Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Fazil Taliblinin sözlərinə görə, idxal olunanda bütün növ məhsulların, o cümlədən də ərzaq məhsullarının həm Azərbaycanda, həm də dünyada qəbul olunmuş keyfiyyət standartlarına uyğunluğu yoxlanılır, uyğunluq sertifikatı verilir. Həmin sertifikatları verən təşkilatları Azərbaycan Akkreditasiya Mərkəzi publik hüquqi şəxsi seçir: "Onların siyahısı bizim internet saytımızda var. İdxal ediləcək məhsullar uyğunluq sertifikatı verilməsi üçün həmin təşkilatlar tərəfindən sınaq laboratoriyalarında yoxlanılır. Əgər müəyyən olunmuş standartlara uyğundursa, ona uyğunluq sertifikatı verilir və idxalçı həyata keçirilir. Uyğun olmayan məhsula isə belə sertifikat verilmir."

Bes hər hansı yolla istehlak bazarına standartlara cavab verməyən, aşağı keyfiyyətli məhsulların çıxarılmasına necə nəzarət olunur? Belə halların qarşısını almaq üçün hansı addımlar atılır?

Qurum rəsmisinin sözlərinə görə, 2 ildir ölkədə sahibkarlıq subyektlərinin yoxlanmasının

qadağan olunması haqqında qanun qüvvədədir: "Buna görə də biz istehlak bazarında planlı yoxlamalar aparmırıq. Sadəcə, konkret müraciətlər olanda yoxlama həyata keçiririk. Bildiyiniz kimi, qanunun müddəti noyabrda bitir. Əgər yenidən müddəti uzadılsa, biz planlı yoxlamaları bərpə edəcəyik. Uzaqda belə, bu, o demək deyil ki, sahibkarlar aşağı keyfiyyətli, vətəndaşların sağlamlığı üçün təhlükə yaradan məhsulları gətirməlidirlər. Onlar bu məsələdə öz üzərlərinə düşən məsuliyyəti layiqincə qiymətləndirməyi bacarmalıdılar."

Xatırladaq ki, Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 4 mart tarixli 1853 nömrəli "Gömrük sərhəddindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyan edilməsi Qaydalarına" edilən dəyişikliklər nəticəsində ixrac-idxal əməliyyatlarında sərhəd keçid məntəqələrində tələb olunan sənədlərin sayı azaldılıb. Belə ki, dəyişikliyə qədər ixrac missiyasını həyata keçirən sahibkarlardan fitosənitar, keyfiyyət, mənşə və idxal missiyasını həyata keçirən sahibkarlardan isə uyğunluq və mənşə sertifikatı tələb olunduğu halda, artıq bu sənədlər qaydalardan çıxarılıb. Beləliklə də idxal əməliyyatlarında gömrük ərazisində məcburi sertifikatlaşdırılmalı olan mallar gömrük ərazisinə idxal edildikdə onların uyğunluq sertifikatı tələb olunmur.

□ Dünya SAKİT

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqavilə Təşkilatının (KTMT) Ermənistanda keçirdiyi hərbi təlimlərin yekununda qurumun Birləşmiş Qoşunlarının qərargah rəisi Anatoli Sidorov işğalçı ölkəni açıq müdafiə bəyanatı verdi. Onun "əgər təşkilatın ən yüksək orqanı olan Şura tərəfindən qərar qəbul ediləcəksə, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) 20 minlik sürətli operativ güc qruplaşması Ermənistanı hərbi kömək göstərməyə hazır olacaq" açıqlaması təbii ki, Ermənistanı məmnun edən mövqedir. Qeyd edək ki, oktyabrın 9-dan 13-dək isə Ermənistanda Kollektivin sürətli operativ güc qruplaşmasının, eləcə də Ermənistan və Rusiya silahlı qüvvələrinin Birləşmiş Qoşunlarının iştirakı ilə "KTMT-nin qarşılıqlı təsir" adlı birgə təlimləri keçiriləcək.

Bundan əvvəl isə Sidorov Ermənistanın "Baqramyan" poliqonunda KTMT-yə üzv dövlətlərin hərbi kəşfiyyat güclərini iki-günlük birgə "Axtarış-2017" təlimlərinin yekununda səsəndiriyi bəyanatla faktiki olaraq dolay yolla Azərbaycanı təhdid edib. "Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına gəlincə, o, təşkilatın nizamnaməsinə və başqa normativ-hüquqi sənədlərə uyğun olaraq, müstəqilliyin müdafiəsi və təşkilatın üzv dövlətlərinin ərazi bütövlüyü üçün nəzərdə tutulub. Bu, dövlət rəhbərliyinin müraciəti üzrə olur və qərar KTMT-nin Şurası tərəfindən qəbul edilir. Əgər dövlətlərdən birinə real kömək lazım olacaqsə, onda kollektiv güc qoşunları gəlməyə və kömək göstərməyə hazır olacaq... Və Ermənistanda da şübhələr olmamalıdır. Bizdə 20 mindən çox yüksək səviyyədə hazırlanmış hərbi qulluqçu var. Bunlar əsasən, xüsusi təyinatlı bölmələrin hərbi qulluqçularıdır. Burada dağ atıcılığı, desant-hücum, hava-desant birləşmələri, hissələri və bölmələri var, hansılar ki, qarşılıqlı qoyulmuş istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə qadirdirlər", - general Sidorov bildirib (Virtualaz.org).

Rusiyalı generalın işğalçı Ermənistanı müdafiə ruhunda verilmiş bu bəyanatı KTMT-nin keçmiş baş katibi Nikolay Borduyanın öten illərdə səsəndirdiyi anti-Azərbaycan bəyanatlarını xatırladır. Borduyanın zamanında Azərbaycana qarşı təxribatlar o qədər artmışdı ki, hətta KTMT-nin rəsmi saytında Dağlıq Qarabağı "respublika" kimi təqdim etmişdilər. Belə görünür ki, Rusiya təmsilçiləri Ermənistanı əldən buraxmamaq üçün vaxtaşırı onu himayə xarakterli bənzer mövqelər nümayiş etdirməkdən çəkinməyəcəklər, necə ki, Sidorov növbəti dəfə yaddaşlar təzələdi.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, KTMT-nin birləşmiş qərargahlarının rəisi Anatoli Sidorovun bəyanatını Rusiyanın Azərbaycana qarşı təxribatlarını gerçəkləşdirə bilməyən bəzi dairələrinin ifadəsi kimi də qəbul oluna bilər: "Son dövrlərdə "5-ci kolon"un bəzi ünsürlərinin aşırı aqressiv və "triumfal" davranışları da bunu sübuta yeytirir. Sidorovun "KTMT-nin 20 minlik çevik qüvvələrinin Ermənistanı hərbi yardım edə biləcəyi" barədə bəyanatı yeni deyil. Mütəmadi olaraq, KTMT-də təmsil olunan rus generalları

belə bəyanatlarla çıxış edirlər. Bu bəyanatda təhdid var, şübhəli. Lakin bu bəyanat əsasən Ermənistanın ictimai rəyinə yönəlib və Sərkisyan rejiminin ömrünün uzadılmasına xidmət edir. Həmçinin Ermənistanda razılaşdırılmış, yaxud təhtəşür olaraq baş qaldıran "anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsi"nin yumşaldılmasına yönəlib".

Diqqətçəkən bir məqam var: son zamanlar, xüsusilə də İrəvanın Avropa Birliyi və NATO ilə əməkdaşlıq etmək istiqamətində ehtiyatlı da olsa, addımlar atdığı bir zamanda Kreml Ermənistanı özünə tərəf çəkməkdən ötrü bəzi davranışlar sərgiləyir. Belə görünür ki, erməni tərəfinin şantajı növbəti dəfə keçərli olub və Rusiya situasiyanı düzgün dəyərləndirməyə qərar verib. Xüsusilə də Ermənistan parlamentindəki "Yelk" blokunun Ermənistanın Avrasiya Birliyindən çıxmasını nəzərdə tutan qərar layihəsinin geniş müzakirəyə çıxarılması-baxmayaraq ki, yekunda qəbul edilmədi-Moskvada narahatlıq doğurmaya bilməzdi. Bəzi müşahidəçilər anti-Rusiya addımlarının arxasında əslində Rusiyadan 2018-ci ilə də hakimiyyətinin ömrünün uzadılması üçün razılıq almaq istəyən Serj Sərkisyanın dayandığını iddia edirdilər. S.Sərkisyan konstitusiyası dəyişdirildəndən sonraparlamentli respublikaya keçid etmiş Ermənistanın baş naziri olmaq iddiasını reallaşdırmaq üçün ən böyük maneənin mehız Kreml olduğunu yaxşı anladığı üçün müxtəlif oyunlar qurur və belə görünür ki, sonda istəyinə nail ola biləcək. Rusiya isə bu arada Ermənistanla "həm kökə, həm dəyənek" dili ilə danışıq. Ermənistanda həyata keçirilən hərbi təlimlər sözsüz ki, təkcə Qərbe ünvanlı mesaj deyil, həm də Rusiyanın caynağından qopmağa cəhd edən erməni ictimaiyyətinin gözünü qırmağa yönəlib.

Məlum olduğu kimi, Ermənistan Rusiya ilə birləşmiş qoşun qrupunun yaradılması haqqında sazişi təsdiq edib. Ermənistanda bəzi qüvvələr bunu müstəqilliyin növbəti atributundan məhrum olmaq kimi qiymətləndirir. İşğalçı ölkədəki hay-küylü reaksiyalar fonunda Moskvadan Ermənistanın "rolu"na yer ayrılması da hiyləgər gedış sayıla bilər. Rusiya prezidentinin avrasiya integrasiya məsələləri üzrə müşaviri Sergey Qlazev öten həftə İrəvanda Ermənistan-Rusiya regionlara

Qarabağ

KTMT generalının Bakını təhdidinə Belarus liderindən tutarlı reaksiya

Birləşmiş ordunun işğalçı Ermənistanı müdafiə edəcəyinə dair verilən bəyanatın əsl məqsədi; Sidorovun "Rusiya Ermənistanı hərbi kömək göstərməyə hazır olacaq" bəyanatına Lukaşenkodan "əgər Azərbaycan üçün edə biləcəyimiz bir şey varsa, bunu etməyə hazırıq" cavab-təzkibi

Elçin Mirzəbəyli: "Sidorovun bəyanatı Rusiyanın Azərbaycana qarşı təxribatlarını gerçəkləşdirə bilməyən bəzi dairələrinin qəzəbinin ifadəsi kimi də qəbul oluna bilər"

rası forumu zamanı jurnalistlərlə söhbətində Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzvlüyü haqqında danışarkən elə rəy formalaşdırmağa çalışıb ki, guya Ermənistan "müstəqil" dövlətdir və ortaya iradə qoymaq imkanları var. Qlazevin iddiasına görə, Azərbaycanın Avrasiya Birliyinə üzvlüyünün "Ermənistandan asılı olduğunu" deyib, çünki Ermənistan Avrasiya İttifaqının üzvüdür və istəşə Azərbaycanın üzvlüyünə veto qoya bilər.

Təbii ki, Rusiyanın ən böyük arzularından biri Azərbaycanı ram edib Avrasiya Birliyi "çətiri" altına salmaqdır. Bunun müqabilində Kremlin bəzi güzəştlərinin olması da mümkündür. Necə ki, vaxtaşırı 5 rayonun azad olunması zərurəti Rusiya hakimiyyətinin yaxın ideoloqlarından biri Duqin tərəfindən səsəndirilir. Amma Azərbaycan hakimiyyəti ölkəmizin torpaqlarını işğalda saxlayan Ermənistanla əməkdaşlığı mümkün saymayaraq hələ ki bu barədə təkliflərə müsbət rəy bildirməyib. İndi isə rusiyalı təmsilçilər belə rəy yaratmağa çalışırlar ki, Bakı bununla bağlı müraciət etsə, onun müraciətinə müsbət qərar Er-

mənistanın (!) razılığının alınmasından sonra verilə bilər. Təbii ki, bu, erməni ictimai rəyinə hesablanmış mövqedir.

E.Mirzəbəyli də bu fikirdədir ki, "Azərbaycan Avrasiya İttifaqına üzv olmağa istəşə də, Ermənistanın razılığı olmalıdır" bəyanatı həm Rusiyanın, həm də regionun ictimai rəyinə hesablanmış cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil: "Rusiyanın məlum dairələri Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzv olmayacağını yaxşı bildikləri üçün önleyici bəyanatlarla çıxış edirlər".

Ekspertə görə, KTMT-nin çevik qüvvələri, Sidorovun da dediyi kimi, KTMT Şurasının yekdil qərarına əsasən hərəkət edə bilər: "Yekdil qərar üçün isə konsensus olmalıdır. KTMT daxilində hətta Ermənistanın özünə münasibətdə vahid mövqenin olmadığı ortalıqdadır. Ermənistan mütəmadi olaraq Qazaxıstan və Belarusun mövqeyindən şikayətlənir. Sidorovun bəyanatının ciddiyyə alınması üçün əsas görmürəm. Belə davranışlar daha çox Rusiyanın özünə ziyan vurur".

Ancaq bu məqamda xüsusi vurğulanmalı məsələ də var:

tanklar təmirdən sonra İrəvana göndəriləcək" deyə, sual etmişdi. Azərbaycan və Belarus arasındakı dostluq münasibətlərinin yüksək səviyyədə davam etdiyini elə Azərbaycanın müdafiə naziri Zakir Həsənovun Minskə son səfəri və Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko ilə görüşü də bir daha təsdiq etdi. Belarus prezidentinin "Belarus Azərbaycanla hərbi-texniki əməkdaşlığı inkişaf etdirmək niyyətindədir və bu sahədə əməkdaşlıq beynəlxalq öhdəliklərə zidd deyil" - bəyanatı İrəvanı məmnun etmir təbii ki.

Bu isə o deməkdir ki, KTMT-nin digər bir üzvü də Azərbaycanla hərbi əməkdaşlıq etməklə işğalçı çətin duruma qoyacaq. Lukaşenko bildirib ki, əlaqələr heç bir beynəlxalq razılaşmanı, BMT TŞ-nin heç bir qətnaməsini pozmur: "Biz suveren,

sözügədən açıqlama Bakıda Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq istiqamətində yeni prosese start verilməsindən sonraya təsadüf edir. "Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə münasibətlərinə gəldikdə isə bu hər iki tərəf üçün strateji əhəmiyyət kəşb edir və olduqca möhkəm iqtisadi-siyasi təmələ malikdir. Azərbaycanın bu strateji seçimi 1993-94-cü illərdə müəyyənləşib və olduqca soyuqqanlı, ardıcıl şəkildə davam etdirilir" - politoloq E.Mirzəbəyli bu fikirdədir.

KTMT generalı 20 minlik ordudan bəhs edərkən şübhəsiz ki, "çox uzağa gedib". Ən azı ona görə ki, bölgədə gerginliyi saxlayan, qonşu ölkəyə təhdid yaradan işğalçı Ermənistanın özüdür. Bu mənada cəzalandırılmalı varsa, o da işğalçı ölkədir. Digər tərəfdən, KTMT daxilindəki ölkələrin Ermənistanın işğalçı siyasətini qəbul etmədiyi faktıdır. Qazaxıstan və Belarusun 2016-cı ilin aprelində İrəvanda tədbiri boykot etdiklərini unutmamışıq. Hətta ermənilər özləri də KTMT-nin yekdil müdafiə qərarı verəcəyinə inanmır. Bu günlərdə erməni ekspertlərdən biri Ermənistanın tankların təmir olunmaqdan ötrü Belorusa göndərilməsi təklifinə qarşı çıxaraq Minsk blogger Lapşini Bakıya təhvil verməsini xatırlatmışdı. Üstəlik, "siz əminsinizmi göndərdiyiniz

müstəqil ölkələrlik və zamanın ruhuna, ənənəvi qarışıq əlaqələrinə malik ölkələrimizin tələbinə uyğun əməkdaşlıq istiqamətini müəyyən etmək hüququna malik. Minskde ümumiyyətlə, Azərbaycanla bağlı heç bir narazılıq yoxdur. Biz Azərbaycan xalqına çox böyük hörmətlə yanaşıırıq. Mən çox yaxşı xatırlayıram, Belarus xalqının çətin günlərində Azərbaycan prezidenti öz çiyini irəli verib. Biz bunları yaxşı xatırlayıırıq və əgər Azərbaycan üçün edə biləcəyimiz bir şey varsa, bunu etməyə hazırıq. Biz istəyirik ki, sizin xalqınız təhlükəsiz şəraitdə yaşasın və ölkəniz inkişaf etsin". **A.Lukaşenkodan sözlərinə görə, Azərbaycan xalqının özünü sakit, təhlükəsiz və etibarlı hiss etməsi üçün müdafiə tədbirləri gücləndirilməlidir: "Biz bu baxımdan sizinlə işləyirik və bu işləri gələcəkdə də davam etdirəcəyik".** Belarus prezidenti Azərbaycan prezidenti ilə tez bir zamanda görüşşə ümid etdiyini də söyləyib.

Əslində A.Lukaşenkodan bu addımı Ermənistanı müdafiə, Azərbaycanı isə ad çəkməşə belə, təhdid edən KTMT generalının bəyanatına tutarlı cavabdır. Bununla belarus lideri KTMT-yə üzv ölkələrə mesaj verib ki, anti-Azərbaycan addımlarda onun ölkəsi nəinki yer almayacaq, hətta işğala maruz qalmış Azərbaycanın yanında olacaq.

Oktyabrın sonunda Rəsul Quliyevin namizədliyi elan olunacaq?

Tural Abbaslı: "Bəlli bir kəsimin Rəsul Quliyevin namizədliyini dəstəkləyə biləcəyini ehtimal etmək olar"

Ağasif Şakiroğlu: "Sabiq spikerin lideri olduğu seçki bloku formalaşacaq"

Amerikada mühacirətdə yaşayan sabiq spiker Rəsul Quliyev 2018-ci ilin prezident seçkiləri ərəfəsində ölkəyə qayıdacağı və seçkilərdə iştirak edəcəyini iddia edib.

Maraqlıdır ki, onun hələ özünün də deqiqləşdirmədiyi, rəsmi bəyan etmədiyi düşüncələri ətrafında müzakirələr gedir. Onun müxalifət hər dəfə olduğu daha dağınıq və pərakəndə haldadır. Həm də bu dəfə xalq tərəfindən digər seçkilərdə olduğu kimi vahid namizəd mövzusunda sosial sifariş və basqı da yoxdur. Bəlli bir kəsimin Rəsul Quliyevin namizədliyini dəstəkləyə biləcəyini ehtimal etmək olar. Belə ki, özlərinin resurs və siyasi cəsarətsizliklərini hansısa namizəd dəstəkləməklə siqortalamaya istəyə bilərlər. Ancaq biz AĞ Partiya olaraq heç kimin vahid namizədliyini dəstəkləmək fikrində deyilik. Bizim öz namizədimiz var və biz partiyamızın namizədi ilə seçkidə iştirak edəcəyik".

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı indiki məqamda R.Quliyevin vahid namizəd ola biləcəyinə inanır: "Ümumiyyətlə mən düşünürəm ki, bu seçkilərdə kimsə vahid namizəd ola bilsin. Çünki müxalifət hər dəfə olduğu daha dağınıq və pərakəndə haldadır. Həm də bu dəfə xalq tərəfindən digər seçkilərdə olduğu kimi vahid namizəd mövzusunda sosial sifariş və basqı da yoxdur. Bəlli bir kəsimin Rəsul Quliyevin namizədliyini dəstəkləyə biləcəyini ehtimal etmək olar. Belə ki, özlərinin resurs və siyasi cəsarətsizliklərini hansısa namizəd dəstəkləməklə siqortalamaya istəyə bilərlər. Ancaq biz AĞ Partiya olaraq heç kimin vahid namizədliyini dəstəkləmək fikrində deyilik. Bizim öz namizədimiz var və biz partiyamızın namizədi ilə seçkidə iştirak edəcəyik".

Partiya başqanı keçmiş spikerin hakimiyyət daxilində ola biləcək əlaqələrini də istisna etmir: "Rəsul Quliyev uzun müddət hakimiyyətdə ən yüksək postlarda təmsil olunmuş insandır. Yeni onun siyasətçi kimi kifayət qədər təcrübəsi və indiki hakimiyyət daxilində də müəyyən əlaqələri var. Odur ki, indi bizim Rəsul Quliyevin niyə namizədliyini irəli sürməsinə analiz etməmiş etik baxımdan yerinə düşməz. Rəsul Quliyevin hansısa qüvvə ilə anlaşmasının olub-olmadığını deyə bilmərəm. Olubsa da, olmayıbsa da bu Rəsul bəyin siyasətçi kimi şəxsi işidir. Ancaq onu deyə bilərəm ki, belə bir razılıq olarsa və hansısa razılışma daxilində vətəne dönüb namizəd olarsa, bu Azərbaycan üçün yeni və alışılmadıq bir mərhələ olacaq. 2018-ci ilin prezident seçkiləri həm hakimiyyət, həm də müxalifət üçün yeni mərhələyə başlamaq üçün bir şans olmalıdır. Bu şansın dəyərləndirilməsi də ancaq və ancaq dövlətə və millətə xeyir verməlidir. Yox, əgər bu şans da digərləri kimi gözdə edilsə, Azərbaycan bu günə qədər olduğu kimi yenə də uğursuzluğa yuvarlanmağa davam edəcək".

R.Quliyevin lideri sayıldığı Gələcək Azərbaycan Partiyasının sədri Ağasif Şakiroğlu iddialarla bağlı "Yeni Məsəvat"a bunları dedi: "Rəsul bəy Azərbaycan siyasətinə təsir etməyi bacaran, siyasətdə söz sahibi olan böyük siyasi fiqurlardan biridir. Onun namizədlik açıqlamasının müxalifət liderlərini necə narahat etdiyi göz önündədir. Bu səbəbdən də özləri bildirməsələr də, ətraflarında olan şəxslər vasitəsilə qara piar aparmağa çalışırlar. Uğursuz olacaqlar. Rəsul bəyin indiki siyasi qurumların əksəriyyətinin seçkilərdə namizədi olacağına şübhə etmərəm. Bu istiqamətdə digər siyasi partiyalarla danışıqlar gedir. Sonunda hər kəs bundan xəbərdar olacaq. Bəzi iddialar var. Çirkli insanlarla əməkdaşlığımız olmayıb, olmayacaq da. Lakin hansısa sabiq məmur Rəsul bəyə dəstək verib, ona seçkilərdə səs verəcəksə, buna əngəl ola bilmərik. Artıq bəzi siyasətçilər Rəsul bəyə dəstəklərini ifadə edirlər. ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu da bir bildirib ki, Rəsul bəy Azərbaycana gələrsə, partiya onu dəstəkləməyə hazırdır. Ondan sonra KXCP sədri, ağsaqqalımız Mirmahmud Mirəlioğlu belə bir açıqlama verdi. ALDP sədri Fuad Əliyev Rəsul bəyin vahid namizədliyinin yeganə çıxış yolu olduğunu bəyan etdi. Azərbaycan siyasətindən geri çəkilməmiş Etibar Məmmədovun da açıqlamasının şahidi olduq. Digər siyasi qüvvələrin də belə mövqelərini qarşıdakı zamanlarda şahidi olacağıq. Ziyalılarımızın da dəstək məktubları bizə daxil olur. Rəsul bəyin gəlişinə zərurətində ortada olduğu göz önündədir. 2018 seçkiləri tarixə düşəcək seçki olacaq. Bu ayın son bazar günündə partiyamızın və Rəsul bəyin partiya üzvü olmayan tərəfdarlarının birgə tədbiri olacaq. Rəsul bəy də o tədbirə internet vasitəsilə qoşulacaq. Orada bir sıra suallara cavab tapılacaq. O toplantıda Rəsul bəyin namizədliyi elan olunacaq. Hər kəs əmin olsun ki, prezident seçkilərində Rəsul bəy mütləq iştirak edəcək, onun lideri olduğu seçki bloku formalaşacaq".

□ Cavansir ABBASLI

ABŞ prezidenti Donald Trampın İran və "altılıq" (BMT TŞ-nin 5 daimi üzvü və Almaniyaya) arasında 2015-ci ildə imzalanmış sazişi ləğv etməsi niyyəti hələ də qalır. Oktyabr ayında Tramp nüvə anlaşmasına əsasən İrana qarşı sanksiyaların ləğvini uzatmalıdır. Ancaq prezidentin hərəkətlərindən belə görünür ki, o sazişi uzatmaq niyyətində deyil.

ABŞ-İran münasibətlərində kritik həftə

Bu isə Obama zamanında uzunmüddətli diplomatik fəaliyyətdən sonra əldə olunmuş müqavilənin pozulması demək olacaq. Doğrudur, sentyabrda Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının toplantısında Avropa ölkələri İrana sazişin pozulmasına qarşı çıxdılar. Bundan başqa Konqresdə keçirilən dinləmələrdə də müdafiə naziri Ceyms Mattis İrana anlaşmanın pozulmasına səbəb olmadığını bildirdi. Ancaq prezident və komandası İranın Yaxın Şərqdə terrorçuluq və zorakılığın yayılmasında, qan tökülmesi və kaos yaratmaqda ittiham edib.

BBC "Financial Times"a istinadla yazır ki, İranın İnqilab Keşikçiləri Korpusu (SEPAH) ABŞ-a, bu qurumun terrorçu təşkilatlar siyahısına salınması üçün xəbərdarlıq edib. Korpus komandiri bildirib ki, ona qarşı sanksiyalar elan edilsə, keşikçilər də ABŞ hərbiyyəsini hədəfləməkdə sərbəst olacaqlar.

SEPAH hazırkı İranın əsas hərbi gücü hesab olunur. Bir növ inqilab qvardiyası kimi xüsusi statusa malikdir. Ali dini liderə tabe olan bu ordunun bütün sahələrdə - hava, dəniz, quru - döyüş birlikləri var. Bundan başqa İranın ölkə xaricində əməliyyatları da bu qurum vasitəsilə aparılır. SEPAH-in terror təşkilatları siyahısına salınması ABŞ və İran arasında anlaşmaların pozulması deməkdir. Çünki SEPAH İran üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir və ona qarşı sanksiyalar nüvə anlaşmasının ləğv olunması mənasına gəlir.

SEPAH komandiri general İbrahim Cəfəri SEPAH Strateji Şurasının toplantısında ABŞ hökumətinin İnqilab Keşikçilərini terror təşkilatına salmasına sərt etiraz edib. Cəfəri deyib ki, ABŞ-in sanksiyaların vaxtını uzatmaqdan imtinası nüvə anlaşmasından birtərəfli şəkildə çəkilməsi mənasına gəlir. Eyni zamanda bildirib ki, SEPAH-a qarşı embarqo tətbiq

B.Qasimi deyib ki, İran Amerikanın hakim dairələrinin bu strateji və önəmli səhvi etməyəcəyinə ümid edir: "Onlar bu işi görmüş olsalar, İranın cavabı ciddi, ağır və sərt olacaq. Amerika gerək atacağı bu addımdan sonra

ya Avropa Birliyində var. Çünki Avropanın Fransa və Almaniyaya kimi aparıcı dövlətləri İrana anlaşmağa, bu ölkə ilə enerji, ticarət tərəfdaşlığını davam etdirməkdə maraqlıdır. Bu səbəbdən AB liderləri də nüvə anlaşmasına qarşı çıxdılar.

Tramp oktyabrın 15-dək İrana nüvə anlaşmasının taleyini həll edəcək; Tehran isə Vaşinqtonu cavab zərbələri ilə hədələyir...

bu verənlərin məsuliyyətini qəbul etsin".

Qeyd edək ki, ABŞ prezidenti İran üzərindən sanksiyaları qaldıran qərarı oktyabrın 15-ədək ləğv edə bilər. Bundan sonra İranın üzərinə təkrar sanksiyaların qoyulma-

Görünür ki, İrana gərginlik daha çox Tramp administrasiyasının işinə gəlir. İrana qarşı sanksiyaların artırılması, nüvə anlaşmasının ləğvi istənilən halda Yaxın Şərqdə 10 il əvvəlki gərgin situasiyanın yaranmasına sə-

ordusunu İŞİD-ə bərabər tutub, analoji münasibət göstərəcəklərini deyib.

General Cəfəri deyib ki, **ABŞ-in nüvə sazişindən çıxması İran İslam Respublikasına özünün adı müdafiə raket və regional proqramlarını inkişaf etdirmək imkanı verəcək.** BBC-nin yaydığı xəbərdə deyilir ki, Tehrandakı Qərb diplomatları ABŞ-in İnqilab Keşikçilərinə qarşı hər hansı hərəkəti İranın Yaxın Şərqdəki fəaliyyətini daha da pozucu edəcəyini deyiblər. "Biz amerikalılara dəfələrlə xəbərdarlıq etmişik ki, keşikçilər məsələsində İran rejimi sıralarını daha da möhkəmləndirəcək və Yaxın Şərqdə daha qorxunc qüvvəyə çevriləcək, amma ABŞ administrasiyası bizə qulaq asmaya bilər" - deyə qərblə diplomat qeyd edib.

"SEPAH-in terrorçu adlandırılmasına İranın cavabı ciddi və sərt olacaq". APA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, bunu **İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Bəhram Qasimi** keçirdiyi ənənəvi brifinqdə deyib.

sı üçün Konqresin 60 gün vaxtı olacaq. Yeni qarşıdakı bir həftə bu mövzuda həlledici təqvim olacaq. İran prezidenti Həsən Ruhani ötən şənbə bildirib ki, nüvə sazişini geri döndərmək mümkün deyil və bu beynəlxalq razılışmanın pozulmasına görə məsuliyyəti İran yox, Amerika daşıyacaq.

Prezident Trampın İrana sazişi ləğv etməsi heç şübhəsiz ki, bölgədə gərginliyi daha da artırmağa xidmət edir. Ancaq hazırda bu gərginlik Amerikanın özündə də hər kəs üçün əlverişli deyil. Məsələn, ABŞ ordusu Trampın nüvə sazişini ləğv etməsi fikrinə qarşıdır. Bu dinləmələrdə nazir Mattis özü də bildirdi. Çünki Vaşinqton hazırda daha çox Yaxın Şərqdəki münaqişələrin həllinə. O cümlədən İraq və Əfqanıstanda sabitliyin əldə olunmasına çalışır. Üstəlik hazırda amerikalılar Suriyada kürdlərlə birlikdə İŞİD-ə qarşı savaşı, yeni kürd muxtariyyətinin əsasını qoyurlar. İndiki vaxtda Tehranla açıq qarşıdurmaya getmək Vaşinqton generaları üçün əlverişli deyil. Eyni reaksi-

bəb olacaq. Bu isə neft qiymətlərindən tutmuş, silah ticarətinə qədər müxtəlif sahələrdə aktivləşməyə gətirəcək.

Ancaq o da məlumdur ki, prezidentliyinin hələ bir ili tamam olmamış Donald Tramp Rusiya, Şimali Koreya, Kuba kimi ölkələrlə gərginlik yaratmağa nail olub. Ancaq yalnız bir dəfə Suriyadakı hökumət qüvvələri raket atəşinə tutuldu. Ancaq bunun əvəzində Yaxın Şərqdə ərəb ölkələri bloku arasında ciddi çat yarandı, Qətər və Səudiyyə Ərəbistanı arasında böhran baş verdi, Türkiyə və Amerika arasında münasibətlər pisləşdi. Yeni görünən odur ki, prezident Trampın tutduğu xətt dünya ölkələri daha çox siyasi və regional böhranlara cəlb etmək, kaos situasiyası yaratmaqdır. İrana ABŞ-in münasibətlərinin yenidən gərginləşməsi bölgədə narahatlığı artıracaq və münaqişələrə təsir edəcək.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Hökumətin uzun illərdir ölkəyə daxil olan neft pullarını effektiv xərcləməsi ilə bağlı iradlar mətbuatın gündəmindən düşmür. Müxalif düşərgədə hakimiyyəti 150 milyard dollar neft pulunu mənimsəməkdə ittiham edir. Bu rəqəmin özü də mübahisəlidir.

Bəs görəsən, bu günə kimi ölkəyə neft hasilatından nə qədər vəsait daxil olub? Ekspertlər həmin vəsaitlərin xərclənmə prinsiplərini necə dəyərləndirirlər?

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, neft vəsaitlərinin xərclənməsi ilə bağlı yanaşmalar birmənalı deyil: "Azərbaycana karbohidrogen məhsullarının satışından 145 milyard ABŞ dollarına yaxın pul vəsaiti daxil olub. Bunun təxminən 115 milyard manata yaxını xərclənib. Qalan vəsaitlər isə Neft Fondunda saxlanılır. Neft Fondundakı vəsaitlərin bir qismi də həmin pulların idarə edilməsindən əldə olunan gəlirlərdir. Neft Fondu il ərzində vəsaitlərin idarəedilməsindən təxminən 1,5 milyard dollara yaxın gəlir əldə edir ki, bu da Fondun yığımlarına öz təsirlərini göstərir".

R.Həsənov vurğuladı ki, indiki halda qeyd edilən rəqəm Azərbaycan üçün kifayət qədər böyük rəqəmdir: "Bu vəsaitlərin əhəmiyyətli hissəsi qısamüddətli dövr ərzində xərcləndi. Həmçinin daha çox

infrastruktur layihələrinə yönəldilməklə xərcləndi. Dünyada infrastruktur layihələri ən riskli layihələr olmaqla yanaşı, korrupsiyaya da açıq layihələr sırasına daxildir. Bu da hökumətin neft vəsaitlərini idarəetmə siyasətinə, xərcləmə siyasətinə müəyyən şübhələr yaratdı. Faktiki olaraq, Azərbaycanın bu istiqamətdə mövqeyi daha çox infrastruktur yönümlü xərclər istiqamətində oldu. Ancaq Norveçdə daha çox yığıma yönəldilir, Azərbaycanda isə daha çox xərcləmələrə yönəldilir. Buna müəyyən qədər ehtiyac da var. Çünki ölkədə infrastruktur tamamilə dağılmışdı, amma eyni zamanda sonrakı mərhələlərdə biz bir sıra hallarda layihələrin icrası zamanı ciddi nöqsanların olduğunu və vəsaitlərin qeyri-effektiv xərcləndiyini müşahidə etdik. Düşünürəm ki, bu günə qədər hökumətin Neft Fondu vəsaitlərinin xərcləməsi ilə bağlı yaranmış problemlərin nəticəsidir kimi, 2014-cü ildən sonra Azərbaycana iqtisadiyyatından dərin staqnasiya müşahidə olundu. Çünki iqtisadiyyat birdən-birə şişirdilmiş vəsaitlərlə

Hökumət neft gəlirlərini necə xərcləyib?

Rəşad Həsənov: "Bu vəsaitlər daha çox infrastruktur layihələrinə yönəldilməklə xərcləndi"

qidalanmağa başlamışdı, daha çox istehlak iqtisadiyyatına çevrilmişdi. Biz yalnız alırdıq. Böyük pul vəsaitləri var idi, bu isə real iqtisadiyyatın inkişafında mühüm maneələrdən biri ol-

du. Eyni zamanda gəlir mənbələrinin şaxələnməmiş olmaması, yalnız neftdən asılı olması son nəticədə neft qiymətlərinin düşməsi fonunda ciddi böhrana gətirib çıxartdı".

İqtisadçının sözlərinə görə, daha məntiqli addım o olar ki, vəsaitlərin xərcləməsinə müəyyən zaman çərçivəsində məhdudiyyət qoyulsun:

"2014-cü ildən başlayaraq Neft Fondundan dövlət büdcəsinə yönəldilən vəsaitlərin həcmində azalma tendensiyası müşahidə edilməyə başlamışdı. Lakin Dövlət Neft Fondunun büdcəsinə edilən son dəyişikliklər də onu göstərdi ki, yenə də hökumət xərcləməyə meyli siyasət həyata keçirir. Neft Fondunun gəlirlərinin artması fonunda xərcləri də təxminən 5,2 faiz artırıldı. Halbuki Fondun öz gəlir və xərcləri arasında əhəmiyyətli səviyyədə disbalans var idi. Artan gəlirlər bu defisit

aradan qaldırılmasına yönəldilə bilərdi. Ancaq biz həmin dövlət büdcəsinə, həm də Neft Fondunun büdcəsində edilən dəyişikliklərdən onu hiss edirik ki, hələ də hökumət gəlirlərin artdığı təqdirdə, xərcləri artırmağa meyllidir. Bu, doğru yanaşma deyil. Daha çox real iqtisadiyyat hesabına gəlirlərin formalaşması və effektiv xərcləmələr istiqamətində siyasətin həyata keçirilməsinə ehtiyac var".

Qeyd edək ki, Azərbaycanın neft ehtiyatları 950 milyon tondan çoxdur, yəni təxminən 1 milyard ton civarındadır. 2017-ci il iyun ayının 1-ə olan məlumata görə, 1997-ci ilin noyabrından bu günə qədər Azərbaycan bu ehtiyatları 430 milyon tonunu hasil edib. İndiyədək oradan Neft Fonduna 125 milyard dollar mənfəət daxil olub. Bundan əlavə dövlət büdcəsinin qazancı, sosial müdafiə fonduna ödənişlər, vergi və sair daxil deyil. Əgər bunları da nəzərə alsaq, son 20 ildə ölkəyə təxminən 150 milyard dollar neft gəliri daxil olub.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

"Üzən Binəqədi"yə çarə axtarılır

"Azərsu" rəsmisi: "Üç gündür ki, ərazidə intensiv işlər aparırıq"

Bakıya ötən həftə yağın aramsız yağışlar nəticəsində Binəqədi rayonu yenidən su altında qaldı. Bir neçə ildir ki, Binəqədi sakinləri hər yağışdan sonra su içərisində qalmağa öyrəşiblər. Sosial şəbəkələrdə paylaşılan şəkillərdən belə aydın olur ki, bu yağışlardan sonra Binəqədinin bütün ərazilərində su gölməçələri yaranıb.

Hələ 2014-cü ildə Avropa Oyunlarına hazırlıq məqsədilə Bakının Binəqədi rayonunda həyata keçirilən "Təmiz Binəqədi" layihəsi çərçivəsində xeyli işlər görülmüşdü. Rayon icra hakimiyyəti tərəfindən ərazi tullantılardan təmizlənir, yenidən qurma işləri aparılırdı. İşlərə könüllü gənclər də cəlb edilmişdi. Lakin yayda təmizlənən "Təmiz Binəqədi" çox keçmədən, payız yağışlarının altında qalıb yenidən gölməçəyə döndü.

Hazırda 2017-ci ildir və deyisən heç nə yoxdur. Bəs, Binəqədinin hər yağışdan sonra su altında qalmasının səbəbi nədir?

İndiyə qədər bu istiqamətdə xeyli müzakirə gedib. Məsələn, bildirilirdi ki, Binəqədinin su altında qalmasının səbəbi Böyükşor gölünün bir hissəsinin qurudulmasıdır. Doğrudan da hazırda su altında qalan hissə bir zamanlar göl olub. Ümumiyyətlə, Binəqədi ilə bağlı interdetdə axtarılan zaman da-

ha çox su basmaları ilə bağlı xəbərlər çıxır. Obrazlı desək, "üzən Binəqədi", "Təmiz Binəqədi"ni üstələyib...

Binəqədidə yaşayan **jurnalət Əvəz Zeynallı** "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, subasmanın səbəbi rayon ərazisində kanalizasiya sisteminin olmamasıdır: "Həm qəsəbə sularını, həm də yağış sularını daşıyan kanalizasiya sistemi yoxdur. Bu günlərdə ərazinin su basmasının səbəbi odur ki, Sumqayıtdan, Xırdalandan gələn yağış sularını Binəqədiyə buraxıblar. Böyükşor gölünün qurudulması və digər bu kimi məsələlər sadəcə olaraq, ümumi faktorlardan biridir. Məsələ burasındadır ki, su Böyükşor gölünə qədər gedirdi. Yeni torpaqlar doldurulur, satılır bəs kanalizasiya sistemi niyə düşünülür? Əhali ev tikəndə bir daş qoyan kimi gəlib, rüşvət istəyirlər. Rüşvəti alırsansa, kanalizasiya sistemini niyə qurmursan? Bələdiyyə, icra nümayəndələri ilə danışdım. On-

lar dedilər ki, bundan sonra Xırdalandan gələn yağış suları Xocasənə gedəcək. Demələrinə görə, daha ərazini su basmayaacaq. Prezident demişdi ki, Bakıda 500 min qeydiyyatlı ev var. İndi bu evlərin hamısında əhali yaşayır və gecə-gündüz su işlənilir. Bütün bunlar hesablanmalıdır. Binəqədidə yağış suları üçün təzə kanalizasiya çəkiblər. Maraqlanıram, deyirlər ki, bu kanalizasiya yağış sularını aparmaq gücündə deyil. Bəs belədirsə, o zaman niyə çəkirlər? "Azərsu" ASC açıqlama verdi ki, indiyə qədər bu işləri onlar görmüdürlər. Ancaq bundan sonra işə qarşıblar. Göründüyü kimi şəhəri idarə edən qurumlar arasında koordinasiya yoxdur. Sadəcə olaraq, pul silməklə məşğuldurlar".

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin Geoloji planlama ekspedisiyasının rəisi Əziz Qaralov "Yeni Müsavat"a söyləyib ki, Bakıda subasma halları çoxalıb: "Ancaq konkret olaraq Binəqədidəki vəziyyətin bizə heç bir aidiyyəti yoxdur. Biz sadəcə olaraq həmin ərazilərdə monitorinqlər aparırıq. Binəqədidə və-

ziyyətin bu həddə çatmasının səbəbi çoxdur. Ancaq qeyd etdiyim kimi bu, bizim işimiz deyil. "Azərsu" ASC və digər qurumlar buna nəzarət etməlidirlər. Keçən il Məhəmmədi gölü bütün ətraf əraziləri basmışdı. Məsələni ictimailəşdirdik və Nazirlər Kabineti orada işə başladı. Hazırda isə göldə suyun səviyyəsi tamamilə aşağı salınıb. Binəqədidə də işlər görülməlidir".

"Azərsu" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılı isə qəzetimizə bildirdi ki, Binəqədidə artıq qızgın işlər görülməkdədir:

"Binəqədidə Biləcəri yolunun aşağı hissəsindən Böyükşor gölünə qədər vaxtilə açıq kanal olub. Həm qurunt, həm yağış həm də digər suların hamısı kanal vasitəsilə gölə axıdılıb. Ancaq sonradan həmin kanalın üzərində kifayət qədər böyük həcmdə tikililər aparılıb, xəttə müdaxilələr edilib. Elə yerlər var ki, orada açıq kanalın bəzi yerləri borulara salınıb. Ona görə də kanal suyu tam həcmdə ötürə bilmir. "Azərsu" rəhbərliyi Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi ilə birlikdə hadisə yerində olub. Artıq biz 3 gündür ki, orada işlərə başlayıb, yeni bir marşrut müəyyən etmişik. Həmin marşrut üzrə işlərimizi aparırıq və Böyükşor gölünə çatmağımıza çox az qalıb. Təxminən 1 kilometrə artıq xətdir. Eyni zamanda harada ki, tullantılar, daşla, torpaqla dolan xətlər varsa, onları da təmizləyirik. Obyektlərin altında qalan xətlərə gəlincə isə onların da yanından keçməklə yeni bir açıq kanal tikirik. İşləri yaxın günlərdə yerinə qaydıracağıq. Artıq orada

qurunt, yağış sularının əhalinin evlərinə dolmasının qarşısını alacağıq. İndinin özündə də orada intensiv işlər görülür. Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin və "Azərsu" ASC-nin əməkdaşları orada işləyirlər. Şəxsən mən də bu gün səhər saatlarında 3 saat orada olub, işləri müşahidə edib, fotolar çəkmişəm. Biz orada monitorinqlər aparıb, ümumi vəziyyəti də öyrənirik. Qamış, torpaqla dolmuş kanalları təmizləyirik ki, subasma hallarının qarşısı alın-

sın. Bir məsələni də qeyd edim ki, kanal "Azərsu" ASC-nin balansında olan kanal deyil. Sovet dövründən çəkilmiş Neft və Qaz-xərçə İdarəsinin xüsusi bir kanalıdır. Bu gün də demək olar ki, baxımsız vəziyyətdədir. Bizim qurum da Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti ilə birlikdə əhalinin müraciətlərini nəzərə alıb, ora əlavə texnika, xüsusi maşınlar da öyrənirik. Qamış, torpaqla dolmuş kanalları təmizləyirik ki, insanları vəziyyətdən çıxaraq".

□ **Əli RAİS**

Bakıda namus üstə törədilən qətlin sensasion detalları

Bakıda qətl törətməkdə təqsirləndirilən şəxsin məhkəməsi davam edib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən 1992-ci il təvəllüdü İlkin Səməd oğlu Əhmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə keçirilib.

Hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə dövlət ittihamçısı ittiham aktını elan edib.

İttihamla görə, Binə sūdçülük sovxozu adlanan ərazidə kirayədə yaşayan, 1992-ci il təvəllüdü İlkin Səməd oğlu Əhmədov ev sahibi, 1991-ci il təvəllüdü Fial Elzibar oğlu İsmayilov qətlə yetirib.

Meyitə ilkin baxış keçirilərkən onun üzərində 4 bıçaq zərbəsi və boğazının kəsildiyi aşkar olunub. Məlumatla görə, İlkin Əhmədov uzun müddət Fial İsmayilovun evində kirayədə yaşayıb. Hadisədən bir müddət əvvəl İ.Əhmədov ev sahibi ilə arvadının münasibətlərindən şübhələnib. Qətl hadisəsi baş verən gün İlkin Əhmədov ev sahibi F.İsmayilovu arvadını zorlamaq istəyərkən görüb. Və o, ev sahibini qətlə yetirib.

Məhkəmədə İlkin Əhmədov ona qarşı irəli sürülən ittihamla özünü təqsirli bildiyini deyib.

O, Fial İsmayilovun həyat evində kirayədə yaşadığını bildirib. Qeyd edib ki, F.İsmayilov da həmin evin arxasında öz evində yaşayırmış.

İlkin Əhmədov həmin gecə ev sahibi ilə pivə içdiklərini deyib: "Axsama qədər pivə içdik. Artıq saat 3-4 olardı. Fial getdi evdən yenə pivə gətirməyə. Mən dedim ki, bəsdir. Amma gətirdi. İçdik yenə də. Sonra dedi ki, qaz qurtanb. Kartı götürüb mağazaya getdik. Mağazaya qaz yükləməyə gedəndə Fial yoldan qayıtdı. Mən mağazaya getdim. Fial dedi ki, evə gedirəm. Mən mağazadan qayıdanda gördüm ki, Fial evdə arvadıma təcavüz etmək istəyir. Əvvəlcə əlbəyaxa olduq. Əlimə bıçaq keçdi, vurdum. Mən onu vurmasam, o məni vuracaqdı".

İ.Əhmədov həmin vaxt sərxoş olduğunu söyləyib. Təqsirləndirilən şəxsə suallar verilib ki, həmin gecə nə qədər pivə içiblər. O deyib ki, 4 litr pivə içdikdən sonra mərhum Fial İsmayilov əlavə pivə də getirib.

Mərhumun atası Elzibar İsmayilov da məhkəmədə ifadə verib. O, hadisənin təfərrüatlarını tam fərqli şəkildə danışmış.

Elzibar İsmayilov deyib ki, qətl törədən İlkin Əhmədov əvvəlcə başqa cür danışmış: "O deyirdi ki, evə gələndə başqa iki nəfər görüb. Onlar İlkinin üstünə hücum edib. Fial da orda idi. İlkin söyləyirdi ki, onu vurduqdan sonra Fialı vurublar. İlkin həbs olunan sonra başqa cür ifadə verdi. Oğlum 18 yaşından idmanla məşğul olub. İlkin təkəyə ona heç nə edə bilməzdi".

Mərhumun hüquqi varisi olan ata oğlunun başqa şəxslər tərəfindən öldürüldüyündən şübhələndiyini də bildirib.

Məhkəmədə təqsirləndirilən şəxs İlkin Əhmədovun arvadı Aygün Əhmədova da məhkəmədə ifadə verib.

O deyib ki, həmin evə 20 gün əvvəl köçüblərmiş. Şahid ev sahibi tərəfindən zorlandıqını, amma bunu ərinə gizlətdiyini deyib.

"Mənə sataşdı. Amma mən bunu İlkinə demirdim. Deyirdim ki, evdən çıxmaq. O da deyirdi ki, çıxarıq. Həmin gecə də Fial biza gəldi. Pivə almaq üçün də İlkinə pul vermişdi. Gecə Fial gələndə İlkinə dedim, qapını açma. Amma açdı. Onlar oturub pivə içdilər"-deyə şahid bildirib.

Onun sözlərinə görə, həmin gün əri və ev sahibi içki içərək o, yataq otağında yatmış: "Mən birdən oyandım ki, yataqda bir tərəfimdə Fial, bir tərəfimdə də İlkin uzanıb. Mən bu zaman İlkinlə dalaşdım ki, o burada nə edir. İlkin dedi ki, içkilidir. Ona görə də gedə bilməyib. Sonra onlar arasında mübahisə başladı. Çıxdılar otaqdan. Necə oldusa, sakitləşdilər. Sonra Fial İlkinə dedi ki, get qaza pul yüklə. O da gedib qaza pul yükləməyə. Mən yenə yatdım. Bir də oyandım ki, Fial başımın üstündə durub. Mən ona dedim ki, sən burada nə edirsən? Fial hadisədən əvvəl bir dəfə də məni zorlamışdı. Mənə dedi ki, sənə bir dəfə də olum, daha sonra heç nə etməyəcəm. Mən buna etiraz etdim. Paltarımı çəkəndə İlkin evə gəldi. Fialla dava etdilər. İlkin bıçağı necə götürdü, bilmədim. Fial qışqırdı ki, "bıçaq girdi". Mən içəri qaçdım".

Növbəti məhkəmə prosesi oktyabrın 16-na təyin edilib.

□ İ.MURADOV

Elan

Mustafayev Orxan Fazil oğluna Vergilər Nazirliyi tərəfindən verilmiş vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mustafayev Orxan Fazil oğlunun şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Abbasova Novrəstə Məlik qızına 10.04.2009-cu ildə Abşeron rayonu, Məmmədli kəndində verilmiş (1609002864 qeydiyyat nömrəli) 0.05 ha torpaq sahəsinin sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Görkəmli şair Fikrət Qocanın oğlunu öldürməkdə təqsirləndirilən şəxs hakim qarşısına çıxarılib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən Nəhmədov Elnur Balamirzə oğlunun və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Hakim Novruz Kərimovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təcili tibbi yardım əməkdaşı olan Günay Cavadova şahid qismində ifadə verib.

O ifadəsində bildirib ki, təqsirləndirilən şəxslərin üçünü də tanıyır.

"Biz çağırışa gedəndə hər üç şəxsi də gördük. İçəri girəndə xəstəni soruşduq. Mən baxanda gördüm ki, xəstə artıq dünyasını dəyişib. Soruşdum ki, nə olub? Dedilər ki, yığılıb. Mən ölüb deyəndə şoka düşdülər. Dedilər ki, "axı bir az əvvəl xırıldayırdı, nəfəs alırdı". Sonra polisə məlumat verdik"-deyə şahid sərbəst ifadəsində söyləyib.

Şahid Yalçın Qocayevın başından ağır xəsarət aldığı deyib. G.Cavadova əlavə edib ki, hadisə yerinə gedəndə hər üç şəxsin içkili olduğunu onların hərəkətlərindən biliblər.

Məhkəmədə hadisə yerinə gedən digər təcili tibbi yardım əməkdaşı da dindirilib. O da eyni məzmunlu ifadə verib.

Prosesdə daha sonra təqsirləndirilən şəxs Ruslan Məmmədov ifadə verib. O, özünü təqsirli bilmədiyini deyib.

R.Məmmədov qeyd edib ki, mərhumla həmin gün birlikdə yeyib-içiblər: "Yalçın bizə gələndə gördüm ki, üstü toz-torpaqdır. Soruşdum ki, nolub? Dedi ki, məhəllədə yıxılmışam. Üstünü təmizlədik. Dedi ki, araq alağ içək. Sonra domino oynadıq. Elnur da gəldi. Həmin vaxt Yalçın Elnura dedi ki, "sən gecə bizim evə niyə zəng eləmişən?". Elnur da dedi ki, "biz dost, qardaş. Telefonun mənə qalmışdı deyə zəng eləmişəm. Onu gətirmək istəyirdim". Biz araya girdik, onları sakitləşdirdik".

R.Məmmədov əlavə edib ki, eyni məsələyə görə tərəflər yenə də mübahisə ediblər: "Yalçın yenə eyni söhbəti açdı. Elnura dedi ki, niyə zəng eləmişən? Mübahisə elədilər. Yalçın söyüş də söydü. Elnur onu itələdi ki, danışğını bilmirsən. Yalçın başından xəsarət aldı. Biz onu ayıltıq, su verdik. Yalçın dedi ki, heç nə olmayıb. Təcili yardım çağırmaq istədik. Yalçın dedi ki, salamatlıqdır. Yalçın "araq alın, başımı da yuyacam, düzələcək". Uşaqlar araq aldı. Yalçın balkona çıxdı. Hava alandan sonra evə girdi. Divanda oturmuşdu. Sual verdim, amma cavab vermədi. Yaxınlaşanda gördüm ki, xırıldayırdı. Təcili yardım çağıranda dedilər ki, ölüb".

Polis və prokurorluq orqanları əməkdaşlarının keçirdikləri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Y.Qocayevın tanışları - Sumqayıt şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Ruslan Məmmədov, Sabirabad rayon sakini Elnur Nəhmədov, Bakı şəhər sakini Pərviz Hü-

Xalq şairinin oğlunu öldürənlər məhkəmə qarşısına çıxarıldılar

"Yalçın dedi ki, araq alın, başımı da yuyacam, düzələcək"

Yalçın Qocayev

Təqsirləndirilən şəxs Yalçın Qocayevın öldüyünü eşidəndə Elnur Nəhmədovun şoka düşdüyünü, ağladığını deyib: "Elnur ağladı. Dedi ki, özünün də, onun da balalarını yetim qoydu. Dedi, gedirəm uşaqlarla sağollaşsam, sonra özümü öldürəcəm. Biz onu sakitləşdirdik".

Qeyd edək ki, xalq şairi Fikrət Qocanın oğlu Yalçın Qocayevi qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Elnur Nəhmədovla birlikdə daha iki nəfər həbs edilib.

Onlar Pərviz Hüseynov və Ruslan Məmmədovdur. Hər iki şəxs Cinayət Məcəlləsinin 221-ci (xuliqanlıq) maddəsi ilə təqsirli bilinirlər. Elnur Nəhmədov isə Cinayət Məcəlləsinin 120.2.2-ci (xuliqanlıq niyyəti ilə adam öldürmə) maddəsi ilə təqsirli bilinir.

Qeyd edək ki, Daxili İşlər Nazirliyinin rəsmi saytının məlumatına görə, bu il martın 11-də gecə saat 2 radələrində Vətən Müharibəsi Veteranları Birliyinin Nəsimi rayonu M.Cəlil küçəsində yerləşən rayon şöbəsinin inzibati binasında Ruslan adlı şəxs oranın üzvü, Bakı şəhər sakini Yalçın Qocayevə baş nahiyəsindən küt alətlə xəsarət yetirib. Y.Qocayev hadisə yerində ölüb.

Faktla əlaqədar Cinayət Məcəlləsinin 120-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Polis və prokurorluq orqanları əməkdaşlarının keçirdikləri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Y.Qocayevın tanışları - Sumqayıt şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Ruslan Məmmədov, Sabirabad rayon sakini Elnur Nəhmədov, Bakı şəhər sakini Pərviz Hü-

seynovla aralarında baş verən mübahisə zəminində edilmiş. E.Nəhmədov tərəfindən dö-

□ İlkin MURADOV

Hava sərtləşəcək: leysan, dolu, qar...

Oktabrın 10-da Bakı və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, arabil tutulaacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Səhər bəzi yerlərdə zəif duman. Şimal-qərb küləyi əsəcək.

ETSN-dən APA-ya verilən məlumata görə, havanın temperaturunun gecə 14-17° isti, gündüz 20-25° isti, Bakıda gecə 15-17°, gündüz 23-25° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi norma daxilində 760 mm civə sütunu təşkil edəcək.

Nisbi rütubət gecə 75-85%, gündüz 50-60% olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, oktyabrın 10-da Abşeron yarımadasında sabit hava şəraiti meteohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Lakin gündüz şimal və qərb rayonlarından başlayaraq şimşək çaxacağı, arabil yağış yağacağı gözlənilir. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 10-15°, gündüz 22-27° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz 13-18° isti olacağı gözlənilir.

Bir neçə gün davam edən mülayim hava şəraitindən sonra oktyabrın 10-u axşamdan 14-dək Azərbaycanın rayonlarında havanın qeyri-sabit keçəcəyi, şimşək çaxacağı, arabil yağış yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı, dolu düşəcəyi, yüksək dağlıq ərazilərdə qara keçəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabil güclənəcək.

Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 5-7° aşağı enəcək. Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur.

Avropada 4 günlük iş həftəsi ilə bağlı müzakirələr yenidən intensivləşib. Əslində bu məsələ çoxdandır müzakirə olunurdu. Hətta 2014-cü ildə Beynəlxalq Əmək Təşkilatı 4 günlük iş həftəsi təklifi ilə çıxış etmişdi. Alimlərin hesablamalarına görə, iş müddətinin azaldılması təkcə işçiyə yox, rəhbərliyə də xeyir imiş.

Öncə bu təşəbbüsün müəlliflərinin gətirdiyi arqumentlər haqqında danışaq. Belə ki, insan həftədə cəmi 4 gün işləsə, bu, hansı formada onun özünə və çalışdığı müəssisəyə, dolayısı ilə cəmiyyətə fayda verə bilər?

Öncə təbii ki, sağlamlıq gəlir. Bu, işçilərə sağlamlıq problemlərindən qaçmağa imkan verir. Ürək-damar xəstəlikləri, mədə-bağırsaqdakı problemlər, baş ağrıları, əsəb pozğunluğu - bütün bunlar çox çalışmanın fəsadları ola bilər. Hətta dünyaca məşhur işxor olan yaponlar belə çox işləməyin əks təsiri, gərginliyin ölümlə nəticələnməyi barədə maraqlı bir atalar sözü fikirləşiblər: ofisə hamıdan tez gələn adam "idiotdur".

İş vaxtlarının azaldılması insanlara öz yaxınları ilə daha çox vaxt keçirməyə imkan verir. Bu isə stressi azaldır. Axı stress, anormal iş rejimi olan insanları öz iş yoldaşları ilə daha çox konfliktə cəlb edir. Bu isə xoşbəxtliyi azaldır.

Dörd günlük iş həftəsi qazanan işçinin maddi durumunda da yaxşılaşma ola bilər. Belə ki, əgər istəsə, yerdə qalan 3 gündə sərbəst iş fəaliyyəti ilə məşğul olub, daha çox pul qazanmaq imkanı əldə edə bilər. İqtisadi böhran şəraitində bundan ideal vasitə düşünmək mümkün deyil. Bunu təkcə iş gününü yox, həftəlik iş saatını azaltmaqla da etmək mümkündür. Məsələn, Cənubi Oktyabr inqilabının ildönümündə 6 günlük iş sistemi ləğv olundu.

Avropa 4 günlük iş həftəsinə doğru "qaçır"

Azərbaycanda isə bu, mümkün olmayacaq, çünki...

Koreyada iş həftəsi 44 saatdan 40 saata qədər azaldıldığı üçün insanların məşğulluq və yaradıcılıq faizi də artıb. İş vaxtı heç də hər yerdə eyni deyil. Məsələn, Yunanıstanda bu orta hesabla 44 saatdır. Təəssüf ki, bu, ölkə iqtisadiyyatına o qədər də çox kömək etmir. Meksikada 48 saat olan iş həftəsi isə ölkə iqtisadiyyatına xeyir verir. Şimali Koreyadakı iş düşərgələrində isə vəziyyət faciəvidir - həftədə 110 saat.

İş saati daha çox olan ölkələrin siyahısına isə Danimarka, Norveç, İsveç daxildir. Onluqda eyni zamanda İrlandiya, Almaniya, İsveçrə, Belçika, Avstriya və İtaliya da yer alıb. İlk üçlükdə yer alan ölkələrdə həftəlik iş saati 33 saatdır. Almaniya, İsveçrə və Belçikada 35 saat, Fransada isə 36 saat.

Bir neçə il bundan əvvəlcə qədərse 6 günlük iş norma sayılırdı. Məsələn, keçmiş SSRİ-də bu sistem Oktyabr İnkilabının 50 illiyi münasibətilə ləğv olundu və 5 günlük iş sistemine keçildi. Bu keçid isə sosializmin uğuru kimi simvolizə olundu.

ABŞ-da həftəlik 40 saatlıq iş rejiminin əsası Henri Ford tərəfindən qoyuldu. 1922-ci ildə o, 48 saatlıq həftəlik iş rejimini qısaltdı və nəticədə gündəlik 8 saatlıq iş rejimi qüvvəyə mindi. O, bununla da işçilərinə daha çox sərbəstlik vermək, onların istehlak məhsulları, eləcə də avtomobillərin satın alması ilə bağlı göstəriciləri yüksəltdi. Bu nümunəni daha sonra Virgin-in sahibi və yaradıcısı Riçard Brenson davam etdirdi. Dördgünlük iş həftəsinin tərəfdarları arasın-

da "Google" firmasının yaradıcısı Larri Peyc və amerikalı milyarder Karlos Slim də yer alır.

"CNN Money" saytı dünyada ən az həftəlik iş saatlarına malik olan ölkələri sıralayıb. Məlum olub ki, MDB ölkələri və ABŞ sakinləri həftədə 40 saat işləyir. ABŞ-da iş həftəsinin bu qaydası hələ XX əsrin 40-ci illərində təyin edilmişdi. Lakin hazırda bu qayda dövlət işçiləri üçün keçərlidir. Belə ki, bir çox özəl şirkətlər bu göstəricini 35 saata endirib. Avropa Parlamenti həftədə 48 saat maksimum iş normasını təyin edib. Bəzi ölkələr buraya öz istisnalarını əlavə edib. Məsələn, Finlandiya belə hesab edir ki, onun vətəndaşları 40 saatdan çox yox, məhz 32 saat işləməlidir. Adətən isə avropalılar həftədə 35 saat işləyir.

Hollandiya ən qısa orta statistik iş həftəsinə - 27 saat normasına sadıqdır. Holland müəssisələri 4 günlük iş gününə keçid edir, orta işçinin iş günü isə 7 saat 30 dəqiqə təşkil edir.

İrlandiya və Fransada isə iş həftəsi 35 saatdır. Bu dünyada ən aşağı səviyyəli göstəricilərdən biri olsa da, İrlandiyada əməyin məhsuldarlığı kifayət qədər yüksək səviyyə-

dədir. Fransada cümə günü rəsmi olaraq iş günü hesab edilərsə də, bir çox şirkətlər bu günü qısaltır. Cümə günü nahar fasiləsindən sonra kimisə öz iş masasının arxasında görmək çətin məsələ olur. Keçən əsrin 90-cı illərində Fransada 35 saatlıq iş normasının tətbiq edilməsi əhali arasında narazılığa səbəb olmuşdu. Bu yaxınlarda ölkə rəhbərliyi həftəlik iş normasının artırılması məsələsinə qayıtdı və bu da çox sayda etiraz yürüşlərinin baş qaldırmasına gətirib çıxardı.

Danimarka əhalisi gün ərzində 7 saat 21 dəqiqə işləyir. Burada iş həftəsinin davamiyyət müddəti 37,5 saat təkil edir ki, bu da Avropada ən aşağı səviyyəli göstəricilərdən biridir. Lakin bununla belə, danimarkalılar saatda təqribən 37,6 avro qazanır.

Almaniyada iş həftəsi 38 saat davam edir. Bundan əlavə, ölkədə mövcud olan təcrübəyə əsasən, hər hansı bir şirkətdə maliyyə problemləri yarananda əməkdaşların ixtisar edilməsi əvəzinə iş saati azaldılır. Norveç sakinləri isə həftədə 39 saat çərçivəsində çalışır. Avropada ən əməksevər ölkələr Böyük Britaniya, Yunanıstan və Portuqaliyadır. Portuqaliyalılar 48, britaniyalılarla

yunanlar isə həftədə 43,7 saat işləyirlər.

Asiyada insanlar daha çox zəhmət çəkir. Çində iş günü 10 saat təşkil edir və üstəlik şənbə günü də iş günü hesab edilir. Nəticədə həftədə 60 saat qaydası yaranmış olur. Çinlilərin nahar fasiləsi 20 dəqiqə, məzuniyyətləri isə ildə 10 gündür.

Yaponiyada standart iş müqaviləsində iş həftəsi 40 saat olaraq nəzərdə tutulub. Lakin yaponlar üçün karyera pilləsində irəliləməyin əhəmiyyətinin nə dərəcədə vacib olduğunu bilir. Bu irəliləyişi isə əksər hallarda insanın iş yerində nə qədər çox zaman keçirməsi təyin edir. Bu səbəbdən də bəzi hallarda iş həftəsi 50 saata bərabər olur.

Tailand və Hindistanda da şənbə iş günü hesab edilir və işçilərin əksəriyyəti həftədə 48 saat çalışır. Dövlət müəssisələrinin ofislərində 40 saatlıq iş həftəsi qaydasına riayət edilir.

Bu sistemin Azərbaycanda tətbiq olunacağı isə şübhəlidir. Doğrudur, iş gününün azalmasına baxmayaraq faydalı iş əmsalı artar. Tutaq ki, 5 günlük iş zamanı 50 detal istehsal edən usta bunu 4 gündə edə bilər, əvəzində 3 gün istirahət edir. Bunu eksperiment kimi hansısa sahələrdə tətbiq etmək olar. Amma Azərbaycanda bu təklifin dəstəklənəcəyi gözlənilən deyil. Çünki 4 milyon yarım əmək qabiliyyətli adamın yalnız 1 milyon yarımın əmək müqaviləsi var. Qalanları qeyri-formal əmək bazarının iştirakçılarıdır. O baxımdan da ölkəmizdə iş gününün azaldılması ilə bağlı təklifin qəbul görəcəyi inandırıcı deyil. Özel və müqaviləsiz işçilərlə dolu sektorda bu cür iş gününün ixtisarı müsbət heç nə vəd etməyəcək.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Payızdakı "yaz havası"nın səhhətə təsiri - kimlər ehtiyatlı olmalıdır?

Adil Qeybullayev: "İnsanlar fəallaşan infeksiyaların qarşısını almalıdır..."

Soyuq və yağışlı günlərdən sonra artıq bir neçə gündür ölkəmizdə günəşli hava şəraiti hökm sürür. Hətta bu hava şəraitini yaz havası adlandıranlar da var. Payızda qəfil yaşanan qış havasından sonra yaz havasının gəlişi bütün sahələrə təsir edib.

Məsələn, belə günəşli hava kənd təsərrüfatına müsbət təsir etsə də, insanların orqanizminə elə də müsbət təsir edir deyil. Yalnız insanlar deyil, bütün canlılar istiyə və soyuğa qarşı çox həssasdır. Bu həssaslıq daha çox qış aylarında özünü büruzə verir. Bu səbəbdən də insanlar istidən çox soyuqdan şikayət edirlər. Payız aylarında mövsümsüz isti və ya soyuğun insana təsiri onun orqa-

nizminə və qidalanmağına görə dəyişir.

Məlumdur ki, insanın dərialtı piy təbəqəsində olan yağlar onun orqanizmini soyuğa qarşı davamlı edir. Əgər piy toxuması bütün dərialtında yayılıbsa, bu zaman üşümə hissi az olur. İnsanın qəbul etdiyi qidalardan asılı olaraq orqanizmin turşuluq dərəcəsi olur. Orqanizmin turşuluğu onun qeyri-sağlam qidalanmasından asılı olaraq dəyişə bilər. Qanın turşuluğu

artdıqda orqanizmin soyuğa qarşı davamlılığı azalır.

Əzələ toxuması da insanın üşüməyə qarşı dözümlülüyü-

nü artırır. Elə o səbəbdən də soyuq havada iri əzələ kütləsinə malik adamlar soyuq suya girə bilərlər, amma eyni hərə-

kət əzələsi olmayan adamlarda ağır xəstəliklərin yaranmasına gətirə bilər. Qanı az olan adamlar da soyuğa davamsız olurlar.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev: "Hava birdən-birə soyuyanda orqanizmi çətin vəziyyətə salır. Havalanın kəskin isti və ya soyuq olduğu dövrdə əsas məsələ geyim seçimidir. Hazırda gün ərzində hava bir neçə dəfə dəyişə bilər. Müəyyən xəstəlikləri, yanaşı xəstəlikləri olan adamlar, xəstəliklərə qarşı müqaviməti aşağı olanlar, uşaqlar, yaşlılar belə havalarda xəstələnməyə daha çox meyilli olurlar. Xüsusilə də, o adamlarda yuxarı tənəffüs yollarının infeksiyaları fəallaşır və qripə bənzər əlamətlər başlayır. İnsanlar fəallaşan bu infeksiyaların qarşısını almalıdır. Çünki fəallaşan bu infeksiyalar yoluxucu xarakter daşıyır və təmasla digərlərinə keçir. El arasında buna yayılmış qripə yoluxmuşam deyirlər. Əslində isə bu qripə deyil.

Bu yuxarı tənəffüs yollarındakı infeksiyaların fəallaşmasıdır. Bu cür soyuqda xəstəliklərdən qorunmaq lazımdır. Bunun üçün də geyim seçiminə diqqət edilməlidir. İmmun sistemi yaya nisbətən payız aylarında aşağı düşür. Yəni bütün hallarda özünü qorumaq lazımdır. Çünki hər hansı bir infeksiya bədəndən bəzən bir neçə ay çıxmır. Orqanizm onunla mübarizə aparana qədər, müəyyən bir sabillik yaranana qədər xeyli zaman gedir".

Bu günlərdəki dəyişik hava şəraitində isə daha diqqətli olmaq məsləhət görülür. Çünki payızda yaşanan yaz havasının bu gündən yenidən təcridən soyuqla əvəzlənəcəyi gözlənilir. Bu barədə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin məlumatında deyilir. Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

□ **Günəl MANAFILI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 207 (6821) 10 oktyabr 2017

Finlandiyada hamilə kişi tapdılar

Finlandiyada həkimlər bətnində körpə olan transseksual kişi ilə qarşılaşdılar. Bu haqda lenta.ru saytı xəbər yayıb. Xəbərdə qeyd olunur ki, sözügedən şəxs dünyaya qadın olaraq gəlib, amma daha sonra cinsiyyətini dəyişmək üçün əməliyyata girib. 2016-cı ildə isə kişi adı ilə sənəd alıb. Daha sonra transseksual hamilə qalmaq üçün hormonal müalicəni dayandırıb. Hamilə kişi və onun partnyoru deyir ki, hamiləlik olduqca yaxşı keçir. Amma bununla belə, ortada ciddi bürokratik maneələr var. Uşağın kişi bətnində olması faktı cütlüyün "başını ağrıdacaq".

Seksual azlıqların hüquqlarını müdafiə cəmiyyəti olan "Seta"-nın əməkdaşı bildirib ki, belə bir nümunə Finlandiyada ilk dəfədir ki, baş verir. "Nəzəri olaraq, əgər bioloji qadın əməliyyatı ilə cinsiyyətini dəyişsə, əməliyyatdan sonra hormonal müalicəni dayandırmaq və hamilə qalmaqlar. Ola bilər ki, bu günə qədər hansısa cütlük daha öncə bu üsuldən istifadə edib. Amma bu, ölkəmizdə ilk dəfədir baş verdiyindən, ortada ciddi bürokratik maneələr var".

Çoban tapmaq üçün 10 min dollar azlıq etdi

Türkiyənin Diyarbakır şəhərindəki Bismil bölgəsində illik 10 min dollar məvacib, yemək, yaşayış yeri və ayaqqabı ehtiyaclarının ödənməsi qarşılığında çoban olmaq istəyən yoxdur. Heyvan sahibləri ilə çobanlar arasında fikir ayrılığına səbəb sonuncuların ildə 15 min dollar məvacib tələb etməsidir.

Çobanlarla anlaşı bilməyən kəndlilər isə məcburən heyvanlarını axırda saxlayır ki, bu da saman və yem xərclərini nəzərə alanda onlara baha başa gəlir. Bu səbəbdən də çıxış yolu kimi kəndlilər heyvandarlıqdan əl çəkməyə qərar veriblər. Bu krizə isə bir ay əvvəl iş müddəti bitən bir çobanın başqa bir şəhərə köçməsi səbəb olub. İldə 10 min dollar məvacib təklif edilən çoban 600 qoyuna baxmalıdır. Amma çoban namizədləri kəndlilərin çarəsiz qaldığını görüb, qiyməti qaldırmaqda israrlıdır. Kəndlilər isə hesab edir ki, əgər kənd çobanları razı olmasa, başqa kəndlilərdən deyilən məbləğə çoban tapacaqlar. Ən pis halda isə heyvanlarını satacaqlar: "Bütün çıxış yollarından istifadə edəcəyik. Amma çobana daha yüksək məvacib verməyəcəyik".

zədləri kəndlilərin çarəsiz qaldığını görüb, qiyməti qaldırmaqda israrlıdır. Kəndlilər isə hesab edir ki, əgər kənd çobanları razı olmasa, başqa kəndlilərdən deyilən məbləğə çoban tapacaqlar. Ən pis halda isə heyvanlarını satacaqlar: "Bütün çıxış yollarından istifadə edəcəyik. Amma çobana daha yüksək məvacib verməyəcəyik".

Kennedinin çimərlik paltarını 5.3 min dollara satıldı

Nyu-Yorkda keçirilən Guernsey's auksionunda ABŞ-ın 35-ci prezidenti Con Kennedinin şəxsi əşyaları satışa çıxarılıb. Onun iki çimərlik paltarını dərhal satılıb. Birini 3.5 min, o birini isə 1.8 min dollara. Auksiona eyni zamanda Kennediyə məxsus kater də çıxarılmışdı ki, onu da 75 min dollara satmışdılar. Belindəki zədəyə görə prezident üçün xüsusi olaraq hazırlanmış iki kreslo da yetərinə böyük məbləğə satılıb - biri 10, digəri 30 min dollara. Kennedinin həyat yoldaşı Jaklinin göy rəngli çimərlik paltarını isə 1.8 min dollara satılıb.

2017-ci ildə Kennedinin dünyaya gəlməsindən 100 il keçir. O, Amerikaya 2 ildən artıq müddət rəhbərlik edib və 1963-cü il noyabrın 22-də Dallas səfəri zamanı ölümcül yaralanıb. Rəsmi versiyaya görə, onun qatili Li Harvi Oswald adlı tənha insan olub. O, prezidenti uzaq məsafədən snayperlə vurub. Amma bu qətlin yaranma şəraiti və detalları hələ də müzakirə predmetidir.

Həşərat yemə yarışında qalib oldu, dərhal öldü

Floridanın Dirdfil Biç şəhərində böcək yemək üzrə iyrənc bir yarış keçirilib. Yarışın qalibi, 32 yaşlı yerli sakin Edvard Arçbold ən çox həşərat yediyinə görə qalib seçilib. Amma yarışın nəticələri elan edildəndən qısa müddət sonra E.Arçboldun vəziyyəti pisləşib və o, dərhal küçəyə çıxıb. Mağazanın yanında huşunu itirən "böcək yeyən" xəstəxanaya çatdırılsa da, onu xilas etmək mümkün olmayıb.

Həkimlərin ilkin rəyinə görə, Arçbold onlarla qurd və tarakan yeyib. Amma digər yarış iştirakçılarının səhhətində hər hansı neqativ hal nümayiş olunmayıb. Ekspertiza 32 yaşlı gəncin ölüm səbəblərini araşdıracaq. Maraqlıdır ki, həşərat yemə yarışının qalibinə mükafat olaraq canlı piton verilməsi nəzərdə tutulmuşdu. İndi bu əcaib mükafatın kimə verəcəyi bilinmir.

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

QOÇ - İxtiyarınızda kifayət qədər təzadlı bir tarix durur. Proseslərin inkişafı gah müsbət, gah da mənfii istiqamətə səmərə ala bilər. Bu səbəbdən də yaxşı belə olmadığınız şəxslərlə işbirliyi yaratmaqdan imtina edin.

BÜGA - Göy qübbəsi yuxusuzluğunuzdan, həmçinin iştahasızlığınızdan şikayətlənir. Bunun qarşısını almaq üçün bütün gücünüzü səfərbər etməlisiniz. Bu gün əlinizə düşən pulları boş məsrəflərə xərcləməyin.

ƏKİZLƏR - Saat 14-16 aralığını nəzərə almasaq, bu gün tam mənasıyla ürəyinizcə olacaq. Amma gərək "bir əldə iki qarpız" tutmayasınız. Çalışmalısınız ki, realığa uyğun hərəkət edəsiniz. Sürprizləriniz də çox olacaq.

XƏRÇƏNG - Gün ərzində boş dayanmağınıza lüzum yoxdur. Çünki sizin kimi romantik şəxslərə bu gün heç bir zərər dəyməyəcək, üstəlik, aktivləşdiyiniz indiki dövrdə şanslarınız da artacaq.

ŞİR - Bu gün bürcünüz üçün ciddi seçim ərafəsi olacaq. Yolayrıcında qalmanızın yetər. Gələcəyinizi, taleyinizi düşünürsünüzsə, konkret addımlar atın. İnsanlarla umu-küsüləri bir kənara qoyun.

QIZ - Ulduzlar məsləhət görür ki, pul problemlərini qabartmayasınız. Çünki istəməyiniz də, istəmədiyiniz də, bu təqvimə kasibçiliklə başa vuracaqsınız. Bu səbəbdən əsas diqqətinizi münasibətlərə yönəldin.

TƏRƏZİ - Ötən günlərlə müqayisədə bu günün sizə əhəmiyyəti böyük olacaq. Belə ruh yüksəkliyinin yaranması bürcünüzün aktivləşməsi ilə əlaqədardır. Çoxsaylı işgüzar görüşlər, perspektivli əlaqələr mümkündür.

ƏQRƏB - Bu vaxta qədər baş verən cəhdlərinizin boş çıxması, uğursuz sövdələşmələr, səhhətlə bağlı narahatçılıq və s. kimi mənfii fəsadlar ələ səhər saatlarından aradan qalxmağa başlayacaq.

OXATAN - Bütün vacib planlarınızı saat 15-ə qədər həyata keçirməyə çalışın. Çünki günün yalnız bu hissəsi ümumi işlərinizdə aktivlik mərhələsi olacaq. Daşınmaz əmlak alış-verişindən uzaq olun.

OĞLAQ - Ulduzların düzümü saat 13-ə qədər ümumi işlərinizdə passivliyin hökm sürəcəyindən xəbər verir. Həmin müddətdə riskli işlərdən uzaq olmalı, yeni müqavilə və təkliflərdən boyun qaçırmasınız.

SUTÖKƏN - Xırda mübahisələri nəzərə almasaq, bu gün sizin üçün normal keçəcək. Ədalətsiz insanları görəndə, haqsızlığın şahidi olanda üsyankarlıq göstərməyin. Öz ideyalarınızı beyinlərə təmkinlə yeridin.

BALIQLAR - Saat 12-yə qədər mübahisə və konfliktlərdən, eləcə də yeni işlərə başlamaqdan vaz keçməlisiniz. Sonrakı müddətdə isə qarşınıza qoyduğunuz ideyaların reallaşmasında heç bir çətinlik çəkməyəcəksiniz.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kanadalı lotereyada 25 milyon dollar qazandı

Kanadanın Ontario bölgəsinin sakini lotereyada 31.3 milyon Kanada dolları (təxminən 25 milyon ABŞ dolları) qazandı. Bu barədə Toronto Sun xəbər verib. Kanadalının xoşbəxt nömrəsi 10, 17, 25, 27, 29, 34 və 38 olub. Bonus nömrəsi isə 48 olub. Kanadadakı lotereya qaydalarına görə, uduşun əldə edilməsi üçün təşkilatçılara bileti təqdim etmək lazımdır.

İyul ayında isə məlum oldu ki, Kvebekdən olan təqaüdcü 9 il ərzində ikinci dəfə lotereyada 1 milyon dollar udub. 69 yaşlı Jül Paron onlayn kazinoda cek-pot udub. 1.2 milyon dollar məbləğində uduş əldə etdiyi oyunda iştirak etmək üçün o, bilete cəmi 3 ABŞ dolları ödəyib. Kazino bu cür oyunlarda udma şansını 32 milyonda bir olaraq qiymətləndirib. Paron eyni zamanda 2008-ci ildə də milyon dollar qazanıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

